

Valkohäntäpeura Varsinais-Suomessa - kannanhoidon kysely valkohäntäpeuran metsästäjille

Raportti

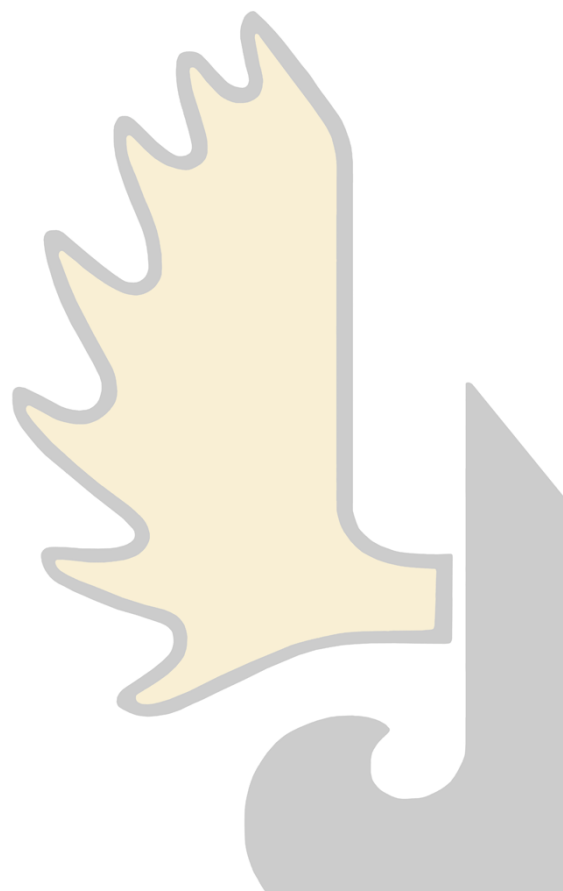
Antti Rinne & Mikko Toivola

Sisällys

1. Johdanto	2
2. Vastaajien taustatiedot	3
3. Valkohäntäpeurankannan koko, rakenne ja ruokinta	5
4. Valkohäntäpeuran metsästys	10
5. Valkohäntäpeurasaaliin hyödyntäminen ja metsästyksen kaupallisuus	16
6. Erot maanomistajien ja ei-maanomistajien välillä	21
7. Erot puheenjohtajien ja kaikkien vastaajien välillä	27
8. Erot riistanhoitoyhdistysten välillä	30
9. Johtopäätökset	33
10. Lähteet	34

Etusivun kuva: Armi Kaunisto

1. Johdanto

Valkohäntäpeura on Varsinais-Suomen tärkein riistaeläin. Metsästyskaudella 2016-2017 Varsinais-Suomessa kaadettiin yhteensä lähes 10 800 valkohäntäpeuraa, mikä on lähes kaksi kertaa enemmän kuin kymmenen vuotta aiemmin. Kaatomäärien voimakkaasta kasvusta huolimatta metsästäjien ilmoittama metsästyksen jälkeinen kanta on noussut samaan aikaan kaksinkertaiseksi, 7 300 yksilöstä 14 500 yksilöön. Riistanhoitoyhdistyksittäin peurakannan tiheimmillä alueilla saalistiheys on noussut jo yli 28 yksilöön tuhannella hehtaarilla, jäävän kannan ollessa vähintään samaa luokkaa. Liikennekolareita sattui vuonna 2017 Varsinais-Suomen alueella jo yli 1 600, ja kolarien määrän on havaittu seuraavan peurakannan kokoa.

Valkohäntäpeuran suuresta merkityksestä huolimatta lajin metsästyksestä ja metsästäjien mielipiteistä siihen liittyen tiedetään varsin vähän. Jotta metsästyksen kehittämiseksi ja vahinkojen ennaltaehkäisemiseksi voidaan tehdä tarvittavia päätöksiä, on tärkeää selvittää metsästäjien mielipiteitä lajin kannanhoitoon ja metsästyksen liittyen.

Raportin lähdeaineistona olevan verkkokyselyn toteutti Suomen riistakeskus, Varsinais-Suomen aluetoimisto. Kysely lähetettiin kaikille riistanhoitoyhdistysten toiminnanohjaajille ja puheenjohtajille, metsästyksen johtajille, ja varajohtajille, sekä metsästysseurojen yhteyshenkilöille. Metsästysseurojen yhteyshenkilöitä pyydettiin välittämään kyselyä eteenpäin metsästysseurojen/seurueiden rivijäsenille. Kyselyn tarkoituksena oli selvittää alueensa metsästäjien valkohäntäpeuraa koskevia mielipiteitä.

Kysely koostui neljästä osiosta, joista ensimmäinen koski vastaajan taustaa, toinen valkohäntäpeurakantaa vastaajan omalla metsästysalueella, kolmas valkohäntäpeuran metsästystä ja viimeinen osio saaliin käsittelyä, sekä lajin kaupallista metsästystä. Vastausten kautta saatava tieto on tärkeä osa kehitettäessä valkohäntäpeuran metsästystä Varsinais-Suomessa. Valkohäntäpeuran metsästys, kuten muukin metsästys, perustuu vapaaehtoisuuteen. Tämän takia yksi tehokas keino parantaa metsästyksen tehokkuutta on kuunnella metsästäjien mielipiteitä ja poistaa heidän mielestään keskeisimpiä metsästyksen esteitä.

Tässä raportissa verkkokyselyn vastauksia tarkastellaan kaikkien siihen vastanneiden osalta yksityiskohtaisesti. Tuloksia käsitellään myös vertailemalla maanomistajien ja metsästysseurojen puheenjohtajien vastauksia muiden vastauksiin, sekä kuvaamalla vastausten vaihtelua joissakin kysymyksissä eri riistanhoitoyhdistysten välillä. Raportissa tehdyt johtopäätökset on tehty meneillään olevan metsästyksen tehostamisen tarpeen näkökulmasta. Tulee muistaa, että tarve koskettaa vain osaa Suomen valkohäntäpeura-alueista, eivätkä päätelmät ole samalla tavoin yleistettävissä koko maahan.

2. Vastaajien taustatiedot

Kyselyyn vastasi yhteensä 721 metsästäjää, jotka toimivat metsästysseuroissa eri tehtävissä. Vastaajista valtaosa (~97%) oli miehiä, naisvastaajia kyselyssä oli vain 20 henkilöä. Yli kolmasosa (~38%) vastaajista oli 35-49 –vuotiaita. 50-64 –vuotiaita vastaajissa oli myös kolmanneksen (~34%) verran. Vastaajissa korostuvat hieman nuoremmat ikäluokat, jotka käyttävät tietotekniikkaa keskimäärin enemmän kuin vanhemmat ikäluokat. Tämän takia kyselyllä ei todennäköisesti tavoitettu kaikkia metsästysseurojen aktiiveista. Kyselyn tulokannalta on huomattava, että kyselyllä tavoitettiin ainoastaan ne metsästäjät, jotka nykyisin metsästävät valkohäntäpeuraa.

Kyselyn tavoitteena oli saada vastaajia myös rivimetsästäjistä, jotka eivät ole päättämässä metsästysseurojen tai –seurueiden säännöistä ja rajoituksista valkohäntäpeuran metsästystä koskien. Rivijäseniä vastaajista olikin lähes puolet (~47%). Metsästysseurojen tai –seurueiden johtajia oli 63 henkilöä. Vastaajista metsästyksen johtajina tai varajohtajina toimivat yhteensä noin 52%.

Taulukko 1. Sukupuoli.

	%	N
mies	97,2%	701
nainen	2,8%	20

Taulukko 2. Ikä.

	%	N
15-34 vuotta	9,2%	66
35-49 vuotta	37,7%	272
50-64 vuotta	33,6%	242
65+ vuotta	19,6%	141

Taulukko 3. Asema edustamassani metsästysseurassa.

	%	N
Rivijäsen	47,2%	340
Metsästyksen johtaja	22,9%	165
Metsästyksen varajohtaja	29,4%	212
Metsästysseuran tai seurueen puheenjohtaja	8,7%	63

Varsinais-Suomessa on 19 riistanhoitoyhdistystä, joiden alueella on riistanhoitomaksun maksaneita metsästäjiä noin 14 000 henkilöä. Suurimman osuuden vastaajista muodostivat Salon seudun rhyn alueella metsästävät (11%). Myös Kalannin seudulta (9,6%), Pöytyältä (8%), Mynämäen alueelta (7,4%) vastaajia kertyi melko hyvin. Metsästysseuran tai –seurueen puheenjohtajia vastasi vähintään yksi henkilö muista riistanhoitoyhdistyksistä, paitsi Paraisilta, Alastarolta, Laitilan seudulta ja Maskun seudulta.

Taulukko 4. Riistanhoitoyhdistys jonka alueella metsästän valkohäntäpeuroja.

Riistanhoitoyhdistys	%	N
1. Alastaron rhy	1,0%	7
2. Kalannin seudun rhy	9,6%	69
3. Kemiönsaaren rhy	3,6%	26
4. Kiskon piirin rhy	6,4%	46
5. Laitilan seudun rhy	4,2%	30
6. Loimaan seudun rhy	6,5%	47
7. Marttilan seudun rhy	4,0%	29
8. Maskun seudun rhy	3,7%	27
9. Mynämäen alueen rhy	7,4%	53
10. Paimionlahden rhy	4,0%	29
11. Paraisten rhy	2,4%	17
12. Perniön seudun rhy	6,2%	45
13. Pöytyän seudun rhy	8,0%	58
14. Rymättylä-Merimaskun rhy	1,9%	14
15. Salon seudun rhy	11,0%	79
16. Turun seudun rhy	5,5%	40
17. Vakka-Suomen rhy	5,7%	41
18. Turunmaan saariston rhy	5,8%	42
19. Someron rhy	3,1%	22

Koska metsästys perustuu maanomistajien lupiin, saattavat maanomistajien mielipiteet poiketa maata omistamattomien mielipiteistä. Valkohäntäpeuran osalta erityisesti maanviljelijöiden mielipiteet ovat mielenkiintoisia, sillä suurin osa peurojen aiheuttamista vahingoista kolareita lukuun ottamatta kohdentuu viljelyksille. Hieman yli puolet kyselyyn vastanneista oli maanomistajia (50,9%), ja noin 42% maanomistajista oli myös maanviljelijöitä.

Taulukko 5. Olen maanomistaja.

	%	N
Kyllä	50,9%	367
Ei	49,1%	354

Taulukko 6. Olen maanviljelijä.

	%	N
Kyllä	42,5%	155
Ei	57,5%	210

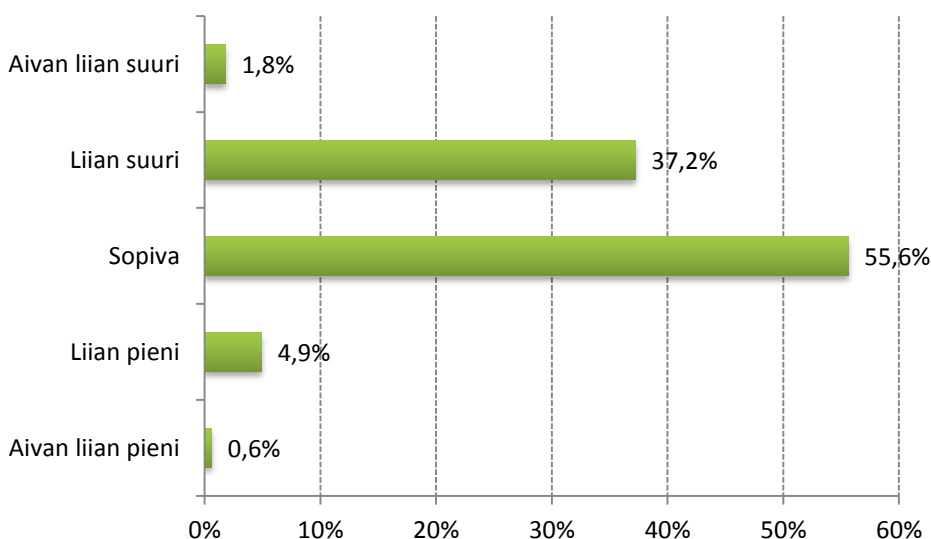
3. Valkohäntäpeurankannan koko, rakenne ja ruokinta

Arvioiden perusteella koko Varsinais-Suomen alueen valkohäntäpeurakanta on viime vuosina kasvanut. Valkohäntäpeurakannan runsaudessa on kuitenkin paljon alueellista vaihtelua ja tämä tulee näkyviin sekä saaliin määrässä, että lajin aiheuttamissa vahingoissa. On tärkeää kartoittaa metsästäjien näkemyksiä alueellisesta peurakannan koosta, rakenteesta ja myös siitä, miten nämä asiat ovat metsästäjien arvion perusteella muuttuneet lähivuosien aikana.

Valkohäntäpeurakannan tuoton hallitsemiseksi aikuisten naaraiden osuus kannassa on tärkeä tekijä. Naaraisiin kohdistetulla metsästyspaineella on keskeinen vaikutus kannan tuottoon. Myös talviruokinnalla on vaikutusta erityisesti kovina talvina. Lajin kannan voimistuessa metsästettyjen aikuisten eläinten rakenteeseen on kiinnitetty aikaisempaa enemmän huomiota.

Lähtökohta valkohäntäpeuran metsästyksen tehostamiseksi on metsästäjien halu ja valmius siihen. Tiheän peurakannan alueella metsästäjät käyttävät jo nyt huomattavia määriä resursseja peurakannan harventamiseksi. Metsästyksen tehon lisääminen olisi tapahduttava siten, ettei se vaadi liian suurta panostusta metsästäjiltä. Seuraavaksi tarkastellaan metsästäjien mielipiteitä metsästysalueidensa valkohäntäpeurakannoista.

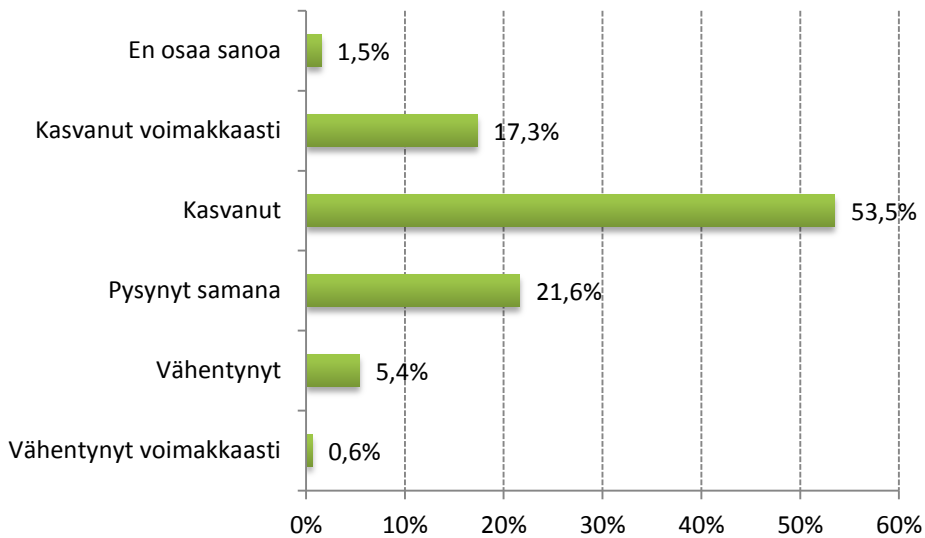
Enemmistö pitää tämän hetkistä valkohäntäpeurakantaa metsästysalueillaan sopivana (55,6%). Merkittävin ero löytyy kuitenkin niiden välillä, joiden mielestä peurakanta on liian pieni tai liian suuri. Noin 40% vastaajista pitää peurakantaa on joko liian suurena tai aivan liian suurena. Kuitenkin vain noin 5% haluaisi kasvattaa kantaa. Tämä mielipide on tärkeä tieto peurakannan hallinnalle ja luo puitteet riistahallinnon tavoitteelle peurakannan vähentämiseksi kannan tiheimmillä alueilla.

Kuva 1. Valkohäntäpeurakanta on omalla metsästysalueellani mielestäni (N=721).

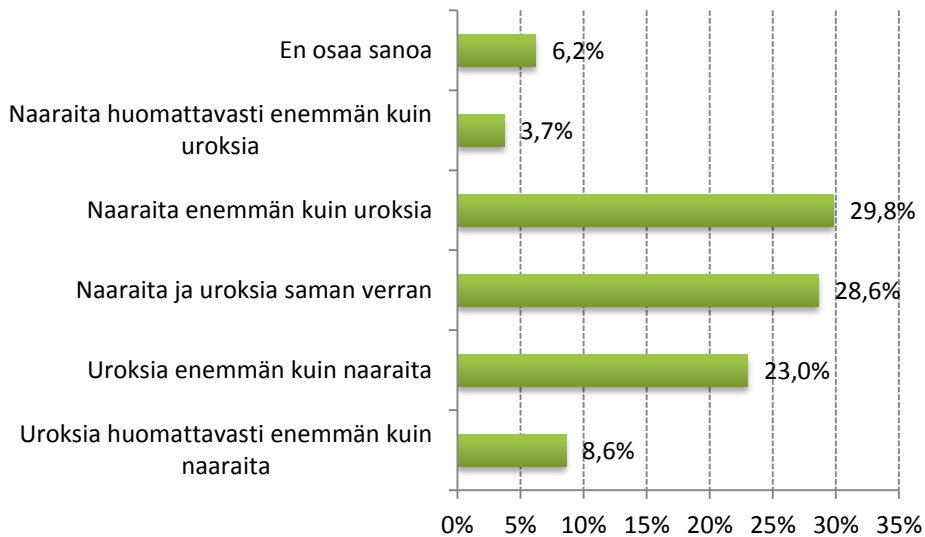
Yli 70 % vastaajista on havainnut, että peurakanta on kasvanut omilla metsästyksmaillaan. Vain 6 %:n mielestä kanta on vähentynyt. Koska kyselyssä pyydettiin keskittymään vastaajien omiin metsästysalueisiin, ei riistanhoitoyhdistysten tai koko Varsinais-Suomen trendejä voida tarkastella. Metsästysalueet saattavat olla hyvinkin pieniä, jolloin peurakantaa on helpompi hallita metsästyksseurojen ja –seurueiden haluamalle

tasolle. Vaikka kaikissa riistanhoitoyhdistyksissä ja koko Varsinais-Suomessa peurakanta on ollut voimakkaassa kasvussa vuodesta toiseen, on se saattanut pysyä samana tai jopa vähentyä pienemmillä alueilla.

Kuva 2. Valkohäntäpeurakanta on omalla metsästysalueellani viimeisen viiden vuoden aikana (N=721).

Varsinais-Suomessa valkohäntäpeurakannan rakenteelliseen verotukseen on kiinnitetty erityistä huomiota jo useamman vuoden ajan. Metsästäjät ovatkin muuttaneet verotusta suuntaan jolla on saatu parannettua aikuisten verotusta sukupuolten välillä. Vuodesta 2015 lähtien aikuisia naaraita on ammuttu uroksia enemmän, jolla saadaan parannettua jäävän kannan uros/naaras –suhdetta. Koska uroksia on ammuttu tähän asti huomattavasti naaraita enemmän, näkyy muutos peurakannassa vasta viiveellä. Vastaajien mielipiteissä peurakannan aikuisten eläinten rakenteesta tämä ei kuitenkaan suoraan ole havaittavissa, sillä vastaukset jakaantuvat tasan eri vaihtoehtojen välillä. Kolmasosan mielestä naaraita on enemmän kuin uroksia, kolmasosan mielestä molempia on yhtä paljon ja loppujen mielestä uroksia on enemmän kuin naaraita. Asiaan vaikuttavat todennäköisesti urosyksilöiden helpompi laskeminen ja tunnistaminen sarvien perusteella, pyyntilupien ehdot urosten ampumisen suhteen sekä suurempi metsästyksellinen kiinnostus uroksia kohtaan. Tässäkin alueelliset erot saattavat olla suuriakin, sillä metsästysseurat ja –seurueet ovat säädelleet rakenteellista verotusta hyvin eri tavalla.

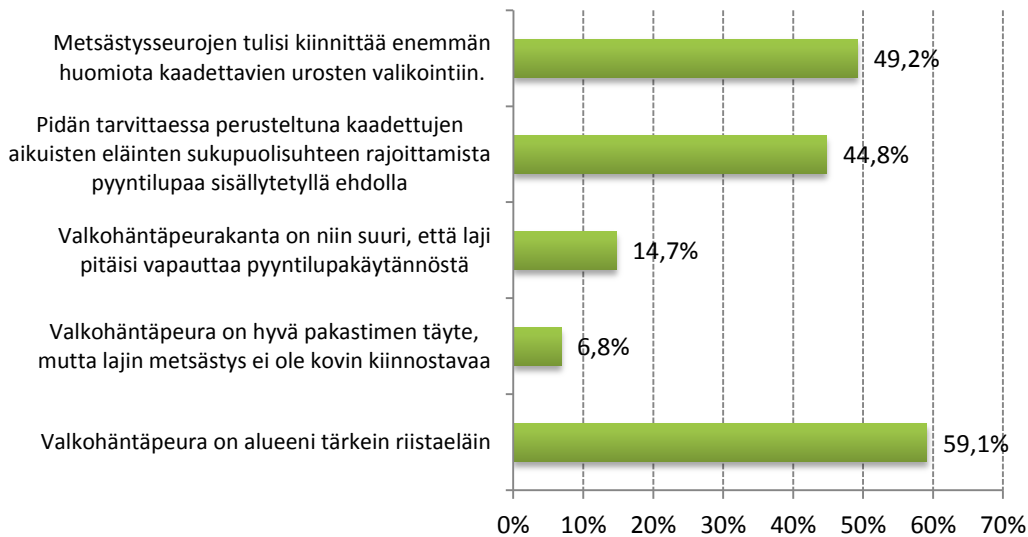

Kuva 3. Omiin havaintoihini perustuen metsästysalueeni valkohäntäpeurakannassa on aikuisista eläimistä (N=721).

Metsästäjiltä kysyttiin myös mielipiteitä, miten peurakannan hoitoon tulisi vaikuttaa. Varsinais-Suomessa valkohäntäpeura- ja hirviurosten valikointiin on kiinnitetty erityistä huomiota jo useiden vuosien ajan. Ns. sarvisääntö on otettu monilla alueilla käyttöön, jonka ansiosta urosten keski-ikä on ollut nousussa. Metsästäjistä noin puolet (49,2 %) pitävät tätä panostusta tärkeänä. Lähes puolet (~45 %) näkee Varsinais-Suomen alueella parin viime vuoden aikana käyttöön otetun ehdon pyyntiluvissa aikuisten sukupuolisuhteesta positiivisena asiana (~45 %). Alueen riistanhoitoyhdistysten tukeman ehdon avulla on käytännössä kaikki metsästysseurat ja -seurueet saatu kiinnittämään riittävästi huomiota sukupuolisuhteeseen, joka on pitkään ollut vinoutunut urosvoittoiseksi. Tämä on ehdot määränneen tahon kannalta erittäin positiivinen tulos, sillä tiukkojen pyyntilupaehtojes määräämiseen liittyy aina jonkin verran varauksellisuutta luvansaajien puolelta.

Viime aikoina keskustelua on noussut myös valkohäntäpeurojen vapauttamisesta pyyntilupakäytännöstä. Vain alle 15 % vastaajista on kuitenkin sitä mieltä, että tämä voisi olla ratkaisu peurakannan leikkaamiseksi. Pyyntilupakäytännöstä vapauttamisen seurauksia runsaalle peurakannalle ei voida luotettavasti ennakoita, jonka takia tähän olisi suhtauduttava suurella varauksella. Esimerkiksi metsäkauriin vapauttamisen jälkeen kauriskanta on lähtenyt useissa riistanhoitoyhdistyksissä jyrkkään nousuun, ja kolarien määrä on tämän takia myös lisääntynyt. Sukupuolisuhte on myös vinoutunut, sillä aikuisten urosten osuus saaliista on vuodesta toiseen yli 60 % ja vasojen osuus kokonaissaaliista alle 45 %. Metsäkauriskanta on siis metsästyksen takia todennäköisesti keski-ikältään nuorta ja naarasvoittoinen.

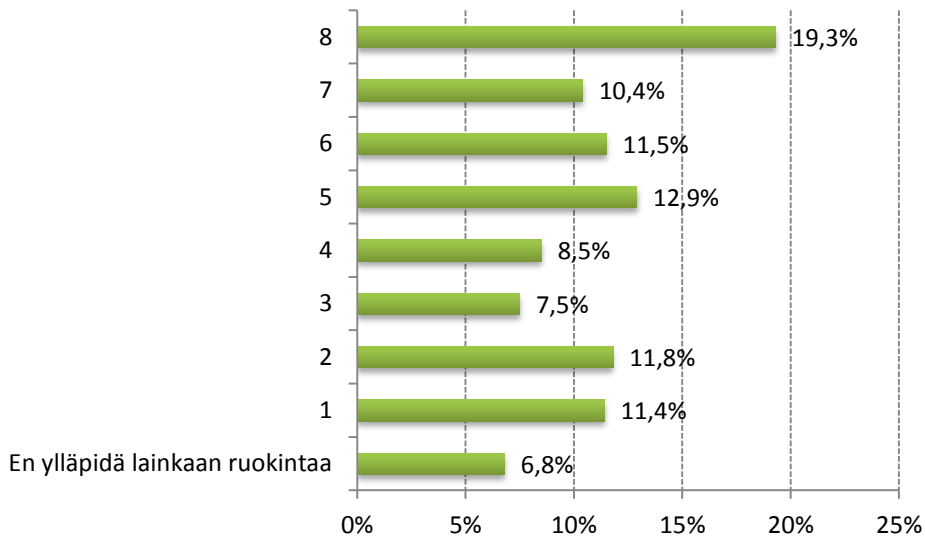
Noin 60 %:n mielestä valkohäntäpeura on metsästäjien omien alueiden tärkein riistaeläin. Koko Varsinais-Suomea tarkastellessa valkohäntäpeura on kiistatta tärkein riistaeläin, mutta alueellisia eroja esiintyy runsaasti. Esimerkiksi monilla rannikkoalueilla, kuten Paraisilla ja Turun seudulla metsäkaurissaaliit ovat suurempia kuin peurasaaliit. Hirvi taas on joillain alueilla suuren lihan tuottonsa takia tärkeämpi kuin peura, kuten esimerkiksi Perniön seudulla. Hyvin pientä osaa (~7 %) peurun metsästyks ei kiinnosta.

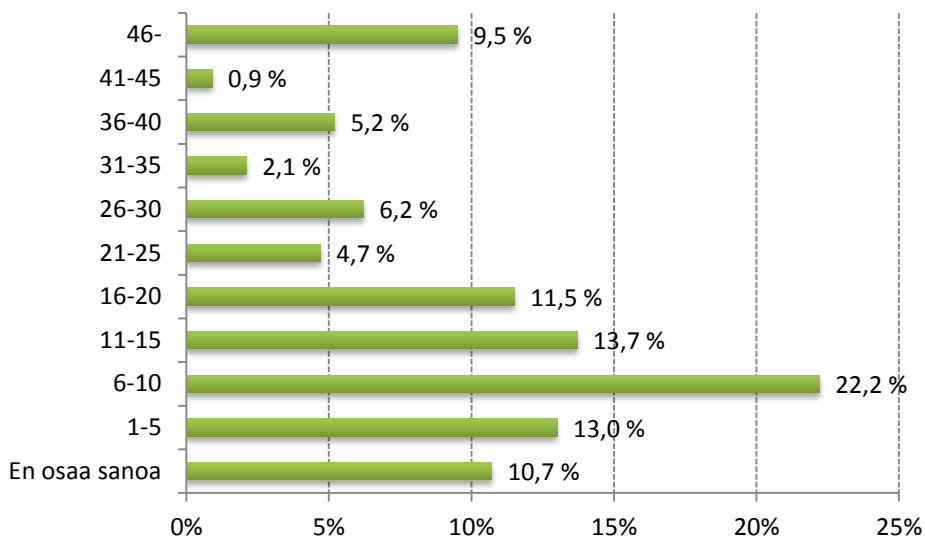
Kuva 4. Valitse väittämät joita pidät oikeina valkohäntäpeuran kannanhoitoon liittyen (N=721).

Yli 90 % kyselyyn vastanneista ylläpitää vähintään yhden kuukauden ajan pienille hirvieläimille suunnattua ruokintaa vuosittain. Keskimäärin vastaajat ylläpitävät ruokintapaikkaa 4,5 kuukautta, mikä on selkeästi ennakoitua suurempi määrä. Lähes 20 % ylläpitää ruokintapaikkaa kahdeksan kuukauden ajan vuosittain. Mikäli talviruokintaa pidetään, on sitä jatkettava ehdottomasti koko talvikauden yli. Mikäli eläimet tottuvat käymään ruokinnalla ja turvautuvat sen tarjoamaan ravintoon kovimman talven aikana, saattaa ruokinnan lopettaminen kesken talvikauden olla jopa hengenvaarallista sillä käyville eläimille. Todennäköisesti ne vastaajat, jotka pitävät pienille hirvieläimille tarkoitettua ruokintaa vain parin kuukauden ajan, pitävät ruokintaa metsästyksen helpottamiseksi. Motiivina tulisi kuitenkin olla myös pienten hirvieläinten talven yli selviämisen todennäköisyyden parantaminen. Lisäruokinnalla parannetaan ravinnonsaantia vaikeimman kauden yli, sillä korkeassa lumessa ja kovilla pakkasilla pienten hirvieläinten ravinnon saanti on hyvin vaikeaa.

Koko metsästysseuran alueella vastaajien arvioiden mukaan ruokintapaikkoja ylläpidetään keskimäärin noin 20 kappaletta. Eniten on 6-10 ruokintapaikan seuroja tai seurueita. Määrään on todennäköisesti vaikuttanut myös kysymyksen asettelu, sillä kysymykseen on voinut vastata joko koko metsästysseuransa tai vain seurueensa aluetta koskien. Yhden metsästysseuran alueella voi olla useita pienempiä metsästysseurueita, joiden alueella myös ruokintapaikkojen määrä on luonnollisesti pienempi. Yli 46:tta ruokintapaikkaa ylläpitäviä on lähes 10 %, ja nämä ovat todennäköisesti metsästysseuroja.

Kuva 5. Ylläpidän pienille hirvieläimille suunnattua ruokintaa vuosittain (kuukausia syyskuu-huhtikuu välisenä aikana) (N=721).

Kuva 6. Oman metsästyssurani/seurueeni alueella on arvioni mukaan pienille hirvieläimille tarkoitettuja aktiivisesti ylläpidettyjä ruokintapaikkoja (kpl)? (N=721)

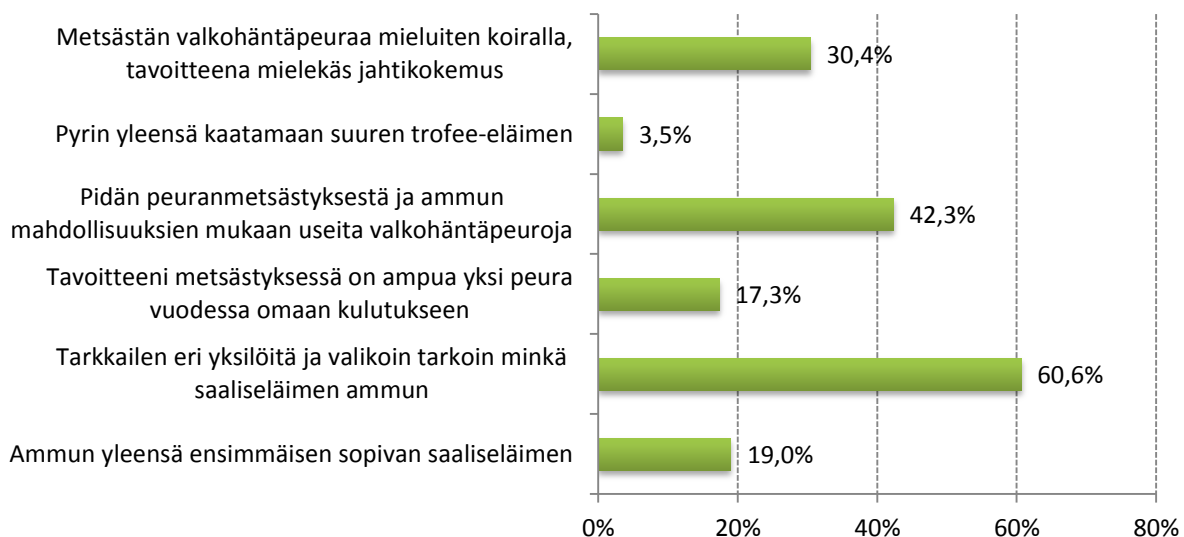
4. Valkohäntäpeuran metsästys

Valkohäntäpeuraa metsästetään paljon kyttämällä, mutta metsästys ajavalla koiralla on myös jatkuvasti lisännyt suosiotaan. Äskettäin sallittu lajin metsästys jousella tuo myös uusia mahdollisuuksia kokea valkohäntäpeurajahtia.

Metsästäjien motivaatio ja mm. metsästysseurojen sisällä tehdyt päätökset vaikuttavat jahdin toteutukseen. Metsästäjien innokkuus ja erilaiset metsästystä rajoittavat tekijät muodostavat yhteenlaskettuna metsästyksen tuloksen.

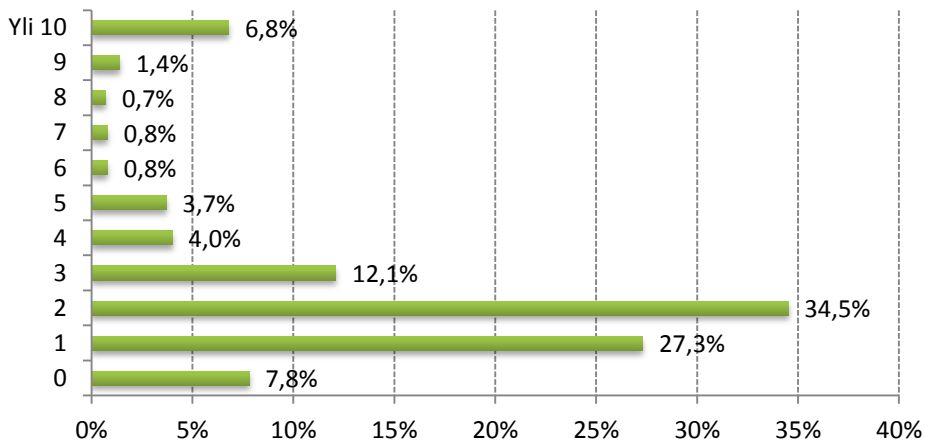
Ennen kuin valkohäntäpeuran metsästystä lähdetään kehittämään, olisi nykyisiä metsästyskäytäntöjä tarpeen tarkastella kriittisesti. Osassa seuroista asiat hoidetaan suurella asiantuntemuksella ja oikein tavoittein. Välttämättä kaikki eivät ole kuitenkaan vielä havainneet tarvetta muuttaa omia käytäntöjään, jotka esim. rajoittavat metsästystä. Hyviä käytäntöjä kannattaa kerätä ja käydä laajempaa keskustelua tavoitteista (esim. yhteislupien piirissä). Vain laajemman keskustelun kautta on peurakannan hoitoa mahdollista kattavasti kehittää koko Varsinais-Suomen alueella.

Varsinais-Suomessa saaliin valikointiin on pyritty kiinnittämään huomiota jo useamman vuoden ajan. Kyselyn tulosten perusteella valikointi on saatu juurtumaan metsästäjien toimintaan kohtuullisen hyvin, sillä yli 60 % vastaajista tarkkailee ja valikoi valkohäntäpeuroja ennen ampumista. Vain 19 % ampuu ensimmäisen sopivan saaliseläimen, ja tähänkin liittyy jonkin asteista valikointia sopivuuden arvioimisen kautta. Noin kolmasosa metsästää mieluiten koiralla tavoitellen mielekkäitä jahtikokemuksia. Vain hyvin pieni osa (3,5 %) tavoittelee suurta trofee-eläintä, mikä osaltaan kertoo Suomen metsästyskulttuurista, johon ei ainakaan vielä kuulu trofee-keskeinen metsästys.

Kuva 7. Omaa valkohäntäpeuran metsästystäni kuvaa parhaiten (N=721).

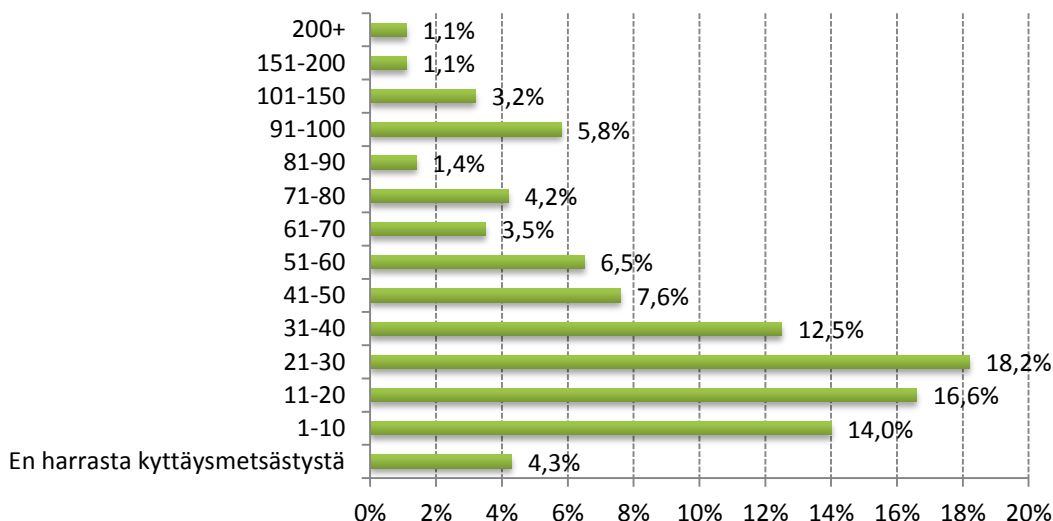
Keskimäärin kyselyyn vastanneilla on henkilökohtaisesti käytössään 2,7 valkohäntäpeuran pyyntilupaa. Vain alle 8 %:lla ei ole yhtään henkilökohtaista pyyntilupaa, mikä kuvastaa hyvin Varsinais-Suomen suurta peurakantaa. Jopa seitsemällä prosentilla on käytössään yli 10 pyyntilupaa.

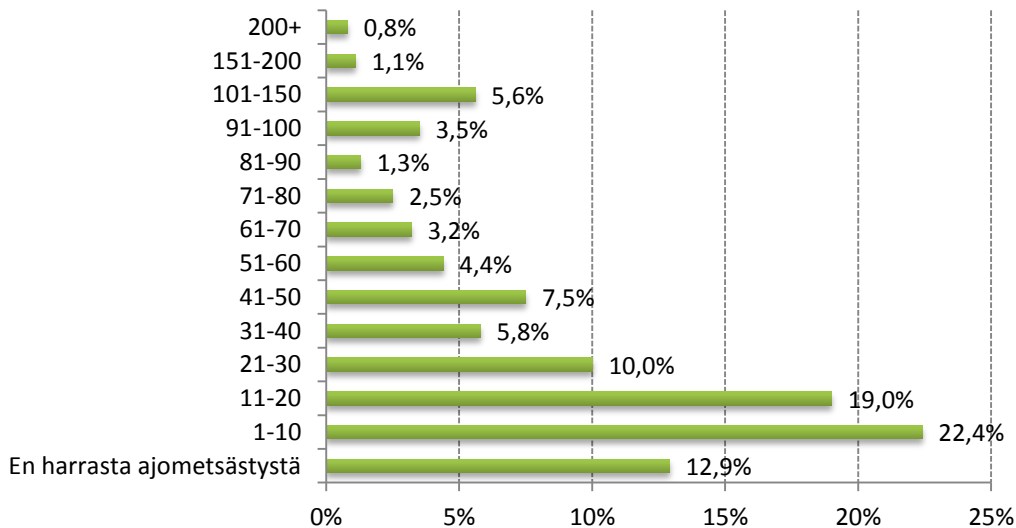
Kuva 8. Henkilökohtaisesti minulla on metsästyskaudella 2017-2018 käytössäni valkohäntäpeuran pyyntilupaa (kpl) (N=721).

Suhteessa aiempaan kysymykseen, liittyy metsästyksen käytetty aika pyyntilupien määrään. Omia henkilökohtaisia valkohäntäpeuran pyyntilupia käytetään varsinkin kytäsmetsästyksessä. Keskimäärin vastaajat käyttävät kytäsmetsästyksen aikaa 21-30 tuntia vuodessa. Tuloksissa erottuvat selkeästi ne, joilla on käytössään useita henkilökohtaisia pyyntilupia. Noin 11 prosenttia vastaajista käyttää aikaa kytäsmetsästyksen yli 91 tuntia vuodessa, ja yhtä suurella osuudella on käytössään kuusi pyyntilupaa tai enemmän vuosittain. Pääsääntöisesti siis ne, joilla on eniten pyyntilupia käytössään, käyttävät valkohäntäpeuran metsästyksen myös eniten aikaa. Vain noin 4% ei harrasta kytäsmetsästystä lainkaan, joten kytäsmetsästyksen on yleisin tapa metsästyä valkohäntäpeuraa.

Ajometsästyksen harrastamattomia on noin 13%. Ajometsästyksen harrastamattomat todennäköisesti kaatavat omat peuransa kytäsmetsästyksen yhteydessä, eivätkä sen jälkeen juurikaan käy peurajahdeissa. Ajankäyttäjäkauten eri päissä ovat luultavimmin peuranmetsästyksen soveltuvia koiria omistavat metsästäjät sekä ne, jotka käyvät vain satunnaisesti seurueiden yhteisjahdeissa.

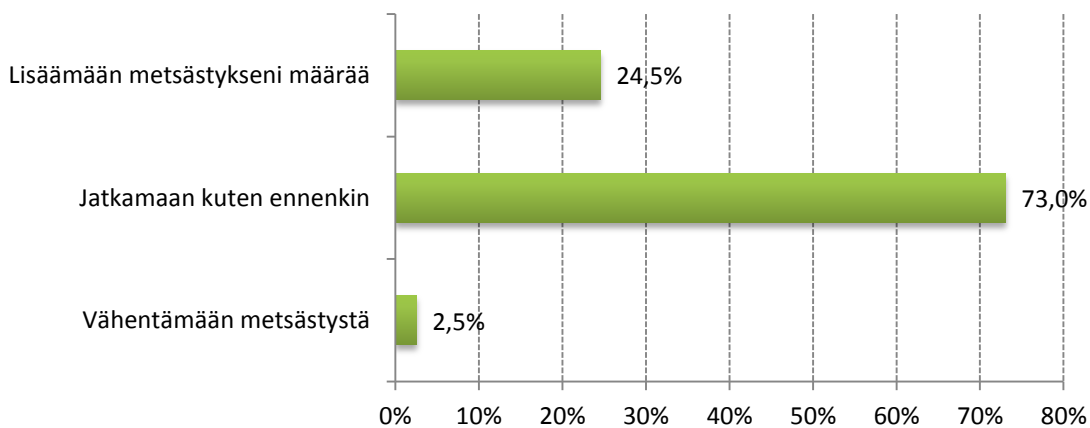

Kuva 9. Arvioi valkohäntäpeuran metsästyksen käyttämällä keskimäärin käyttämäsi aika (tuntia)/vuodessa (N=721).

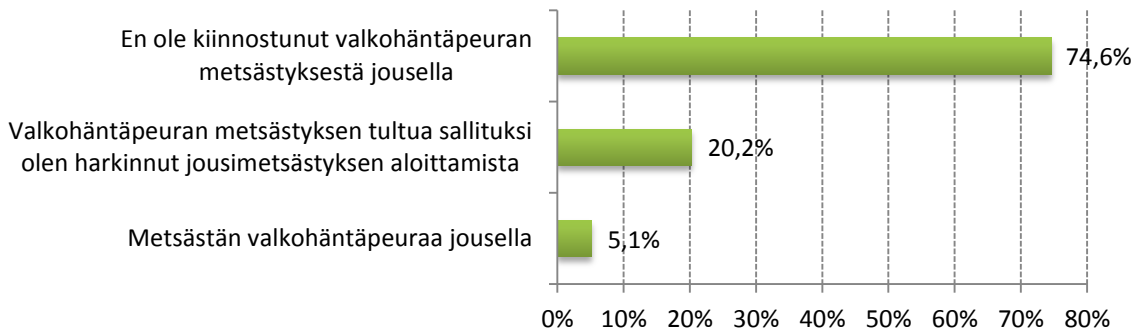

Kuva 10. Arvioi valkohäntäpeuran metsästyksen ajojahtina (koira tai miesajo) keskimäärin käyttämäsi aika (tuntia)/vuodessa (N=720).

Erytisen tärkeää valkohäntäpeurakannan vähentämisen kannalta on metsästäjien mielipiteet metsästyksen käytetyn ajan suhteen. Yli 70 % vastaajista ovat tyytyväisiä nykyiseen tilanteeseen, eivätkä haluaisi lisätä tai vähentää metsästyksen määrää nykyisestä. Kuitenkin neljäsosa vastaajista haluaisi lisätä metsästyksen määrää, kun taas vain muutama vastaaja haluaisi vähentää metsästystään. Tämä neljäsosa, joka haluaisi lisätä metsästyksensä määrää, ovat avainasemassa peurakannan vähentämisessä. Kyselyn tulosten perusteella näillä vastaajilla henkilökohtaisia pyyntilupia on keskimäärin hieman enemmän kuin kaikilla vastaajilla, mutta joukossa on myös selkeästi enemmän niitä, joilla ei ole yhtään henkilökohtaista pyyntilupaa käytössään. Nämä metsästyksen määrää lisäämään valmiina olevat metsästäjät ovat siis innokkaimpia peuran metsästäjiä. He olisivat valmiita myös aloittamaan jousimetsästyksen tai ovat jo jousimetsästäjiä selkeästi useammin kuin ne, jotka eivät haluaisi lisätä metsästyksen määrää.

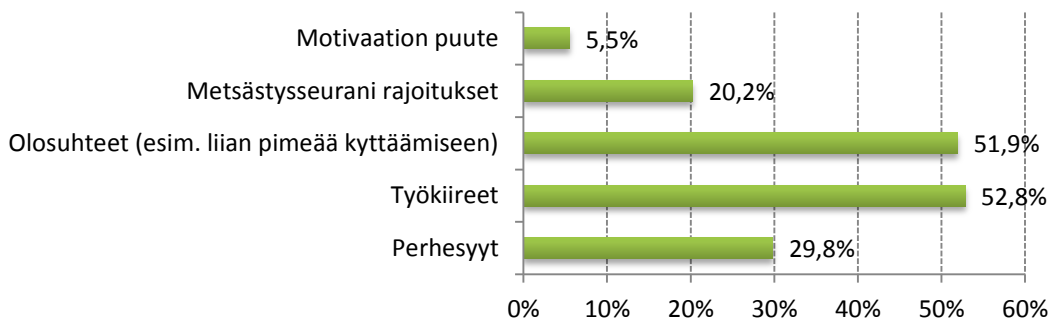

Kuva 11. Valkohäntäpeuran metsästyksen käyttämäni metsästyskertojen osalta olen halukas (N=721).

Kuva 12. Jousimetsästyksen (N=721).

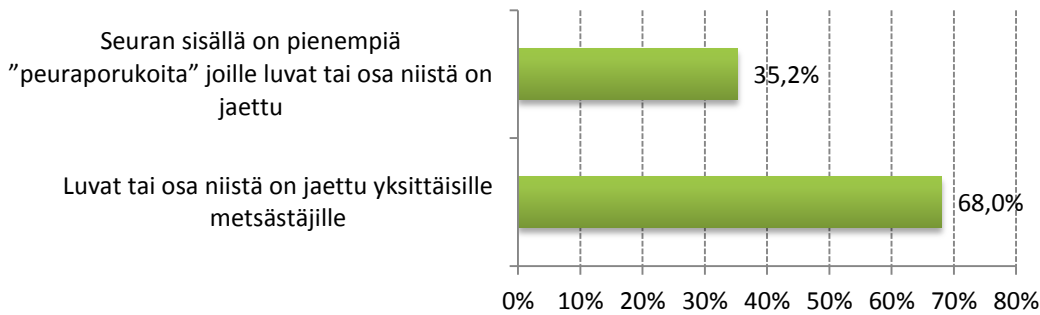
Eniten valkohäntäpeuran metsästyksiä rajoittavat olosuhteet ja työkiireet. Keliolosuhteita ei juurikaan voi keinotekoisesti parantaa, ja myös työkiireet ajavat monella metsästysharrastuksen ohi. Noin 20 % vastaajista kertoo, että metsästykseseurojen rajoitukset haittaavat valkohäntäpeuran metsästyksiä. Tähän voitaisiin vaikuttaa vähentämällä rajoituksia. Niiden vastaajien mielestä, jotka haluaisivat lisätä peuran metsästyksensä määrää, kolmasosa kertoo metsästykseseuran rajoitusten haittaavan metsästyksiä. On mielenkiintoista huomata, että metsästykseseurojen rajoitukset haittaavat erityisesti niitä, jotka haluavat metsästyksiä enemmän. Motivaation puutteen kertovat rajoittavan vain 1 % metsästyksen lisäämistä toivovien, kun vastaava osuus on yli 5 % muilla.

Kuva 13. Valkohäntäpeuran metsästyksiä rajoittaa eniten (valitse kaksi vaihtoehtoa) (N=721).

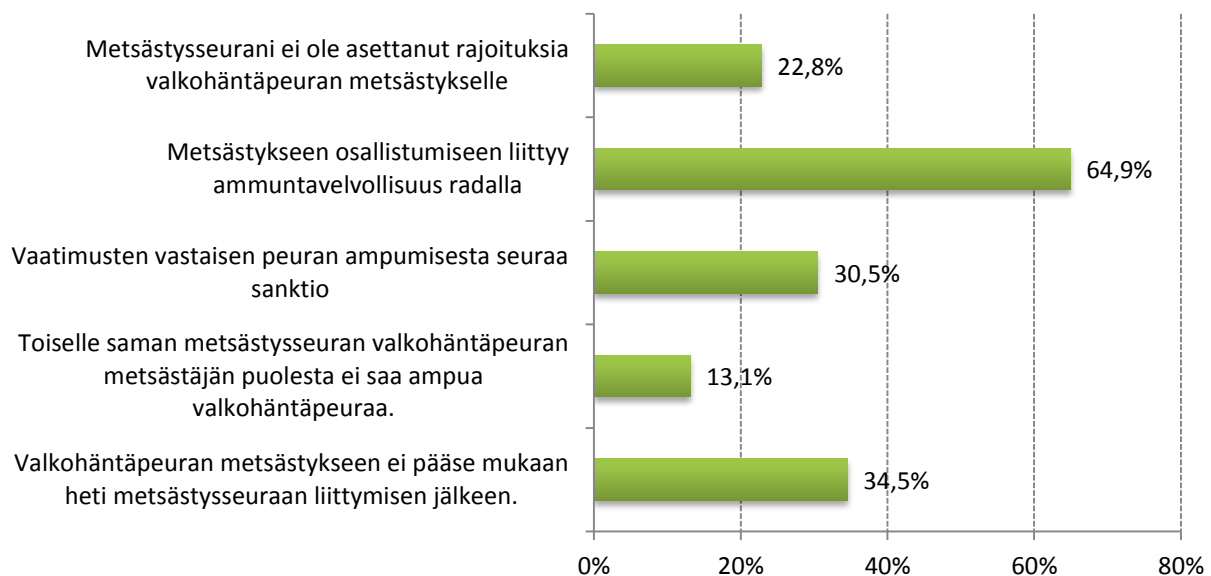
Varsinais-Suomessa ensisijaisena tapana (68 %) on jakaa pyyntiluvat joko kokonaan tai osittain yksittäisille metsästäjille. Näin jokainen saa pyytää omat peuransa haluamallaan tavalla, ja ylijäävät luvat käytetään seurojen sisällä muulla tavoin. Luvat voidaan joko myydä, käyttää seurojen yhteisjahdeissa tai jakaa saadut lihat esimerkiksi maanomistajille. Reilu kolmasosa metsästykseseuroista jakaa luvat seuran sisäisille peuraporukoille, joista jäsenet sitten jakavat lihat eri tavoin keskenään.

Avoimissa vastauksissa korostui selkeästi vapaa jahti, eli lupia ei ole jaettu kenellekään henkilökohtaisesti. Luvat ovat seuran ”pankissa”, josta niitä saa käyttää haluamaansa tahtiin. Osassa seuroista on reaaliaikaista saalisseurantaa, jonka avulla kauden loppua kohden säädellään saaliin rakennetta tarkemmin. Toisissa seuroissa taas saa metsästyksiä vasa ja naaraita vapaammin, mutta pukkiin luvat jaetaan henkilökohtaisiksi luviksi. Hyvin yleisenä käytäntönä tuntuu myös olevan, että alkukaudesta annetaan osa luvista yksityisille metsästäjille, ja loppukaudesta jaetaan loput käyttämättömät luvat aktiivisille metsästäjille. Tällä tavalla saadaan lupien käyttöastetta nostettua, kun käyttämättömät henkilökohtaiset luvat siirtyvät muille loppukaudeksi. Osa luvista on myös kiintiöity usein joko maanomistajille tai vierasjahteja varten.

Kuva 14. Metsästysseurassani valkohäntäpeuran pyyntiluvat on jaettu seuraavasti (N=559).

Vain noin viidesosa metsästysseuroista tai -seurueista ei ole asettanut valkohäntäpeuran metsästykselle mitään rajoituksia. Useimmiten (65 %) peuran metsästyksen liittyä kuitenkin vähintään ammuttavollisuus radalla, jolla pyritään varmistamaan ampumataidon ylläpito. Kolmasosassa seuroista ei valkohäntäpeuran metsästykseseen pääse heti liittymisen jälkeen mukaan. Monissa seuroissa on uusien jäsenten ensin toimittava koejäsenenä tietyn aikaa, tai liittymiseen liittyy muita ehtoja. Pahimmillaan seuran jäsenenä joutuu olemaan jopa useita vuosia, ennen kun pääsee metsästämään valkohäntäpeuraa tai hirveä. Saaliin valikointiin liittyen noin kolmasosa seuroista on asettanut sanktion vaatimusten vastaisen peuran ampumisesta. Tällä pyritään kannustamaan peuranmetsästäjiä kiinnittämään enemmän huomiota ammuttaviin yksilöihin, jotta saaliin ja sitä kautta peurakannan rakenne alueella pysyisi parempana. Osassa metsästysseuroista on myös sääntö, mikä kieltää peuraporukan jäsentä ampumasta peuraa peuraporukkaan kuuluvalla seuraverilleen. Tällaiset säännöt vaikeuttavat pyyntilupien käyttämistä, sillä jos joku ei ehdi tai pysty käyttämään omaa henkilökohtaista pyyntilupaansa, ei apua luvan käyttämiseen voi pyytää muilta. Sääntöjen takana on yleensä jokin looginen syy, mutta tilanteessa, jossa saaliin niukkuus ei ole ongelma tulisi niiden järkevyyttä pohtia tarkkaan.

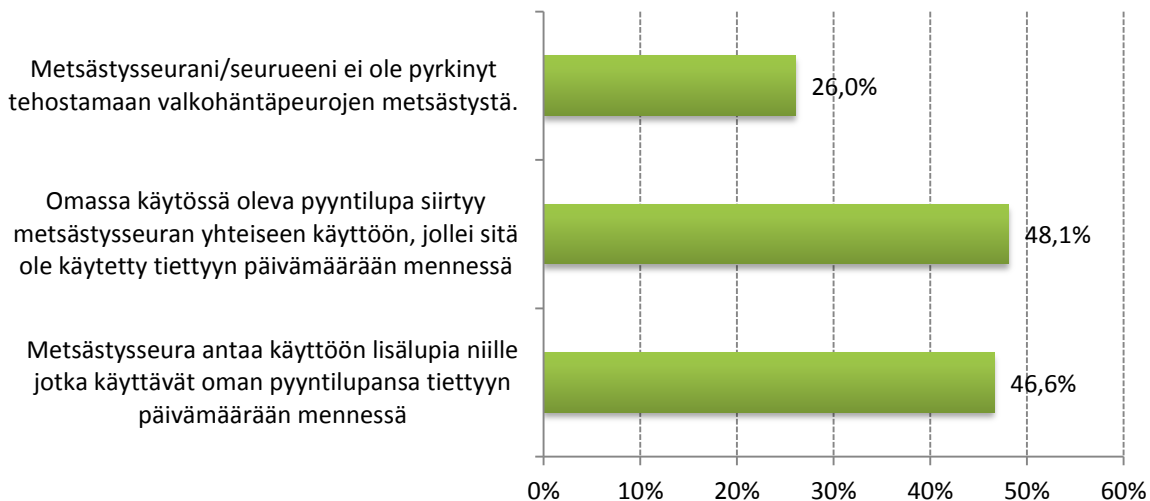

Kuva 15. Metsästysseurassani valkohäntäpeuran metsästyksiä rajoitetaan seuraavasti (kysymys ei koske rajoituksia joita seura on asettanut pyyntiluvalla ammuttavien naaraiden/uroksien ja vasaon määrälle) (N=663).

Avoimissa vastauksissa esiin nousi muutamia rajoituksia, jotka todennäköisesti vähentävät metsästyksen määrää. Osassa seuroista on sääntöjä, jotka rajoittavat joko koiralla metsästystä tai kyttäymetsästystä. Kyttäystä saatetaan esimerkiksi rajoittaa alueilla, joilla halutaan pyytää koirilla. Osassa seuroista taas ollaan hyvin tarkkoja siitä, ettei ruokintapaikkojen läheisyydessä saa metsästää muut, kuin ruokintapaikkojen ylläpitäjät. Sen lisäksi, ettei metsästysseuroilla ole lain puitteissa mahdollista kieltää laillista metsästysmuotoa ilman päteviä perusteluita (esim. turvallisuusseikat) tulisi eri metsästysmuotoja muutoinkin pyrkiä kohtelemaan tasapuolisesti.

Yleisenä sääntönä tuntuu olevan pukkien rajoitettu metsästys, ja Sorkka 2020-ohjeistus mainittiin useaan otteeseen. Pukkien ammuntilupia saatetaan jakaa kiertävällä systeemillä vain joka toinen vuosi osalle porukasta, ja seuraavana vuonna pukin saa ampua toinen osa porukasta. Ilahduttavan monessa seurassa suurten pukkien ampuminen sallitaan vasta kiima-ajan päättymisen jälkeen joulukuussa, mikä takaa hyvän geneettisen materiaalin siirtyvän eteenpäin. Riittävästä naarasverotuksesta pidetään huolta myös ammuttajärjestyksellä, eli ennen pukin ampumista on amuttava naaras. Jossain seurassa ilmeni myös kieltö metsästysjousen käytöstä peurajahdissa.

Vain neljäsosassa metsästysseuroista valkohäntäpeurojen metsästystä ei ole pyritty tehostamaan millään tavalla. Noin puolessa seuroista henkilökohtaiset pyyntiluvat, joita ei saada käytettyä määräaikaan mennessä, siirtyvät yhteiseen käyttöön. Tällöin muut metsästäjät, jotka metsästävät ahkerammin, saavat käyttää enemmän lupia kuin muut. Toinen yleinen tapa jakaa ylimääräisiä pyyntilupia ahkerimmille metsästäjille on antaa lisälupia niille, jotka saavat käytettyä omat pyyntilupansa määräaikaan mennessä. Molemmat tavat ovat hyviä keinoja pyyntilupien käyttöasteen nostamiseksi, sillä myönnettyt luvat on tarkoitettu käytettäväksi riippumatta siitä, kuka ne lopulta käyttää.

Kuva 16. Metsästysseurassani valkohäntäpeuran metsästystä pyritään tehostamaan seuraavasti (N=534).

Avointen vastausten kautta löytyi monia erinomaisia tehostamiskeinoja, joilla pyritään vaikuttamaan joko metsästyksen helpottamiseen, viihtyvyyteen tai ahkerimpien metsästäjien palkitsemiseen. Kuvasta 16 jo näkee, että hyvin yleinen tapa ”palkita” ahkerimpia metsästäjiä on antaa lisää lupia niille, jotka ovat heti alkukaudesta käyttäneet omat lupansa. Monet myös siirtävät käyttämättömiä lupia loppukaudesta niille, jotka eivät saa niitä käytettyä määräpäivään mennessä. Lupia varataan myös yhteisjahteihin, joihin toivotaan suurta osanottoa. Yhteisjahteihin saatetaan panostaa myös esimerkiksi ostamalla seuralle yhteisiä mäyräkoiria, joita seuran jäsenet saavat käyttää. Yhdessä tekemiseen liittyen rakennetaan myös

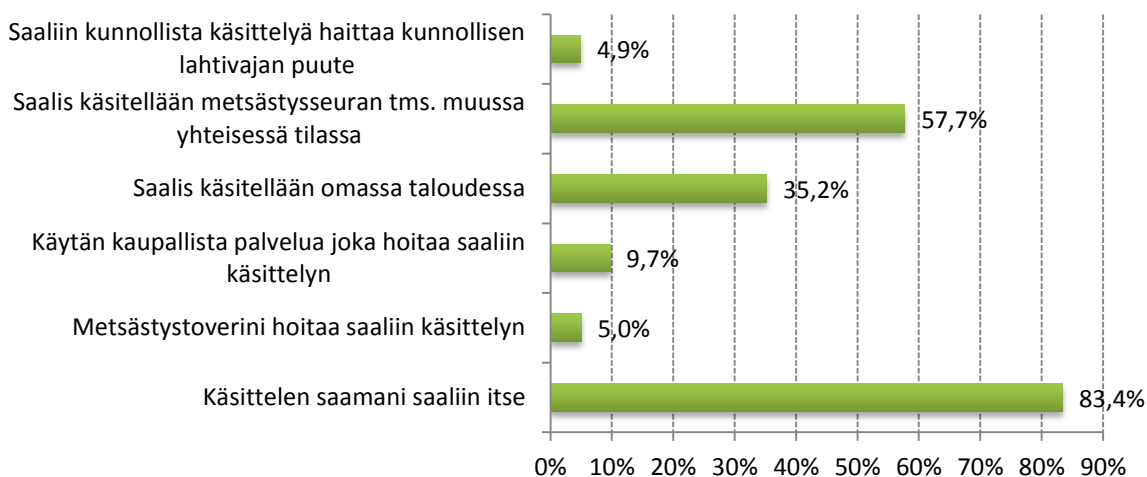
yhteisiä ruokintapaikkoja, ampumatorneja tai kunnostamalla lahtivajoja ja kylmiöitä. Ylimääräisiä lupia saa joissain seuroissa myös valtateiden läheisyydestä ammuttujen peurojen palkkiona. Erittäin positiivinen huomio oli myös, että joissain yhteisluvissa on käytetty mahdollisuutta siirtää pyyntilupia lupaosakkaiden välillä, mikäli toiselta loppuvat luvat kesken.

5. Valkohäntäpeurasaaliin hyödyntäminen ja metsästyksen kaupallisuus

Varsinais-Suomen valkohäntäpeurakanta on runsas ja saalista riittää yhä useammin enemmän kuin metsästäjien oma talous pystyy vuositasolla kuluttamaan. Valkohäntäpeuran metsästykselle on kysyntää myös niiden metsästäjien keskuudessa joiden omalla metsästyalueella valkohäntäpeuraa ei esiinny. Myös kuluttajat ovat lähes poikkeuksetta kiinnostuneet riistanlihasta ja sille olisi paljon markkinoita. Runsaan saalismäärän käsittelyssä on paljon työtä ja työ vaatii myös osaamista ja hyvät välineet.

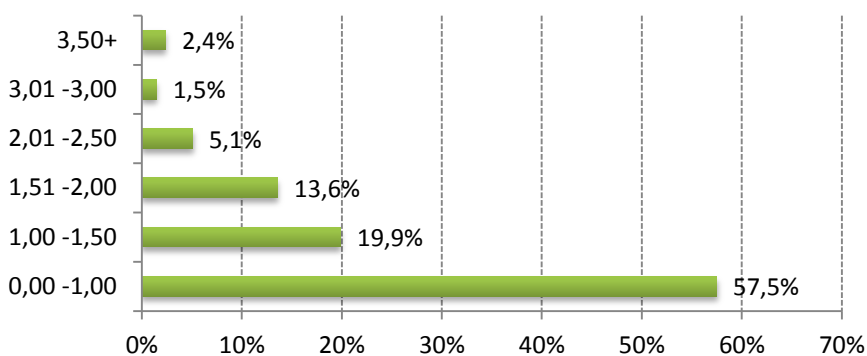
Metsästyksen kaupallisuudella on monia puolia ja se synnyttää vilkasta keskustelua puolesta ja vastaan. Valkohäntäpeurakannan runsaus luo mahdollisuuksia metsästyksen kaupallisuudelle ja tämän johdosta on tärkeää kartoittaa tiheimmän peura-alueen metsästäjien mielipiteitä valkohäntäpeurametsästyksen ja saaliin hyödyntämiseen liittyvästä kaupallisuudesta.

Valkohäntäpeuran saalismäärien lisääntyessä syntyy myös tarve uusille palveluille, jotka helpottaisivat metsästäjien urakkaa. Myös kaupallinen metsästys kiinnostaa osaa metsästäjäkunnasta, joten myös tätä puolta pyritään kehittämään. Yli 80 % peuranmetsästäjistä käsittelevät saaliinsa itse alusta loppuun. Lähes 60 % käyttävät metsästyseurojen yhteisiä tiloja saaliin käsittelyssä. Usein tämä tarkoittaa saaliin riiputtamista ja nylkemistä seuran lahtivajalla, jonka jälkeen paloittelu suoritetaan omassa taloudessa. Monissa peuraporukoissa saaliit taas käsitellään alusta loppuun yhdessä seuran lahtivajalla.

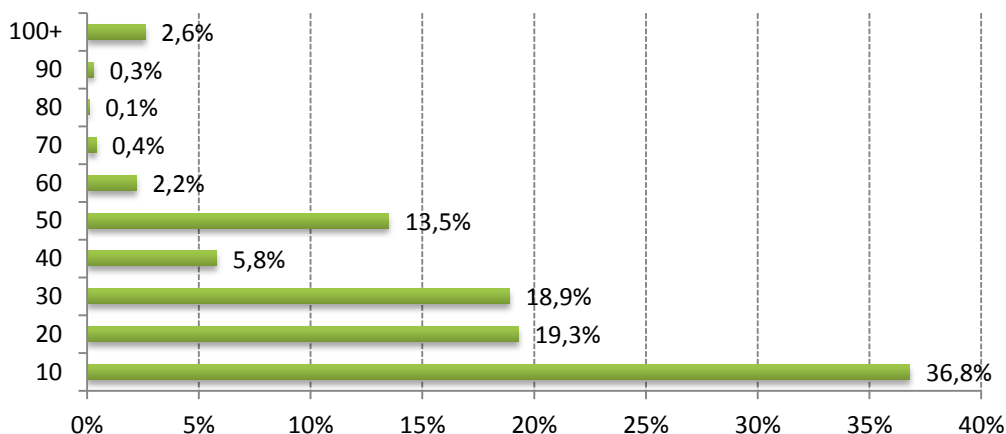

Kuva 17. Valitse seuraavista vaihtoehdoista jotka toteutuvat valkohäntäpeurasaaliisi käsittelyssä (N=721).

Vain joka kymmenes käyttää kaupallista palvelua saaliin käsittelyssä. Kaupallisten palveluiden käyttämiseen vaikuttaa todennäköisesti eniten hinta. Liki 60 % vastaajista olisi valmiita käyttämään maksimissaan 1€/ruhokilo valkohäntäpeuran kaupallisesta käsittelystä. Kolmasosa voisi käyttää 1-2€/ruhokilo ja alle kymmenesosa yli 2€/ruhokilo. Käsittelylaitos pitäisi olla myös riittävän lähellä, sillä 10 km etäisyys olisi maksimi yli kolmasosalle vastaajista. Yli 70 % on sitä mieltä, että käsittelypalvelun tarjoajan olisi oltava maksimissaan 30 km etäisyydellä. Tällä hetkellä Varsinais-Suomessa on vain hyvin vähän riistankäsittelyä tarjoavia yrityksiä, jonka takia niitä myös käytetään melko vähän.

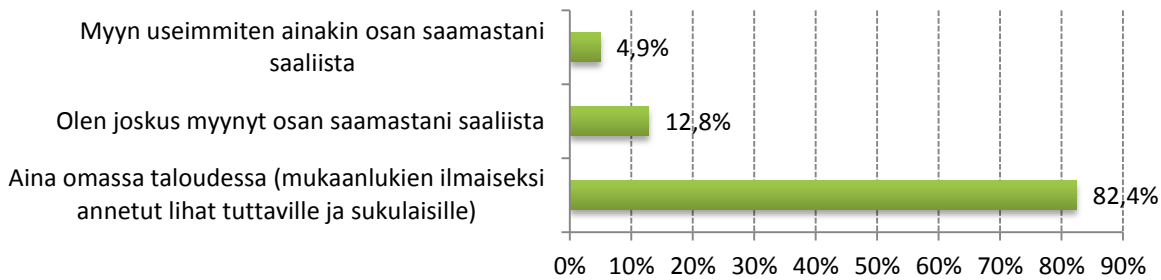
Kuva 18. Olisin valmis maksamaan ampumani valkohäntäpeuran käsittelystä (nylky, paloittelu ja vakumointi ja etiketit) €/ruhokilo (N=720).

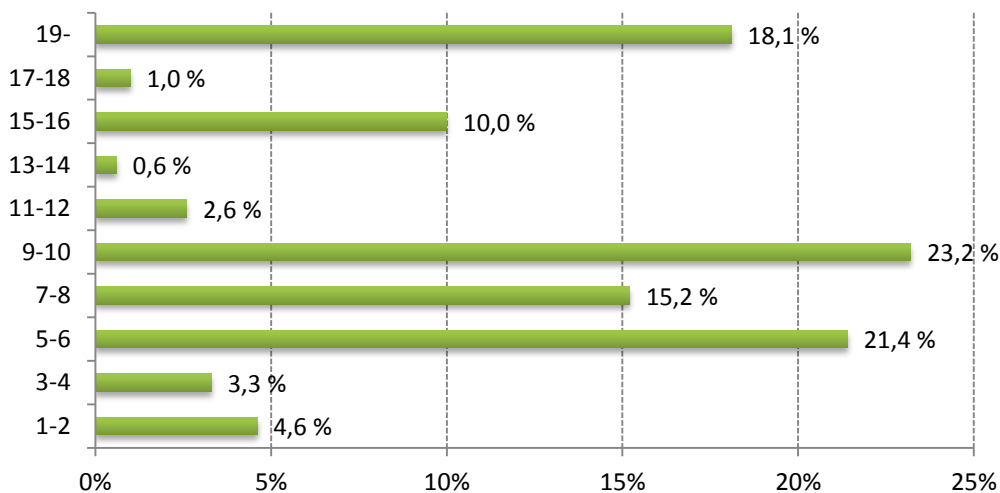
Kuva 19. Jos päättäisin käyttää kaupallista saaliin käsittelypalvelua tai myydä saaliiksi saamani valkohäntäpeuran olisin valmis kuljettamaan ruhon (km) etäisyydellä sijaitsevalle toimijalle (N=720).

Yli 80 % kyselyyn vastanneista käyttävät saamansa peurasaaliin kokonaan itse, eivätkä myy yhtään lihaa. Tähän sisältyvät kuitenkin ilmaiseksi annetut lihat tutuille. Vain noin joka kahdeksas vastaaja on joskus myynyt osan saamastaan saaliista, ja alle 5 % myy useimmiten osan saaliistaan. Vastauksiin vaikuttaa varmasti myös henkilökohtaisten pyyntilupien määrä, sillä pienestä lihamäärästä harvemmin halutaan myydä mitään pois. Osan saaliistaan myyvillä onkin keskimäärin 1,5 lupaa enemmän (3,9 lupaa) käytössään kuin saaliin kokonaan itsellään pitävillä (2,5 lupaa). Lihaa myyvien metsästäjien seuroista 83 %:ssa luvat tai osa niistä jaetaan yksittäisille metsästäjille, jolloin luonnollisesti myös omien lihaosuuksien myynti on helpompaa. Muilla vastaava osuus oli vain 65 %. Niistä vastaajista, jotka myyvät ainakin joskus osan

saaliistaan, noin 80 % suhtautuu positiivisesti kaupalliseen metsästykseen. Sen sijaan aina omassa taloudessaan saaliin käyttävistä vastaajista 35 % on sitä mieltä, ettei kaupallinen metsästys voisi toimia metsästysseuratoiminnan kanssa samoilla alueilla. Saaliin myymiseen liittyy vahvasti myös hinta, jolla se myydään. Keskimäärin kyselyyn vastanneet myisivät saaliiksi saamansa valkohäntäpeuran 10,43€/ ruhokilo hintaan. Vaihtelua oli erittäin paljon, sillä noin viidesosa myisi saaliinsa 5-6€/kg, noin neljäsosa 9-10€/kg ja noin viidesosa yli 19€/kg hintaan.

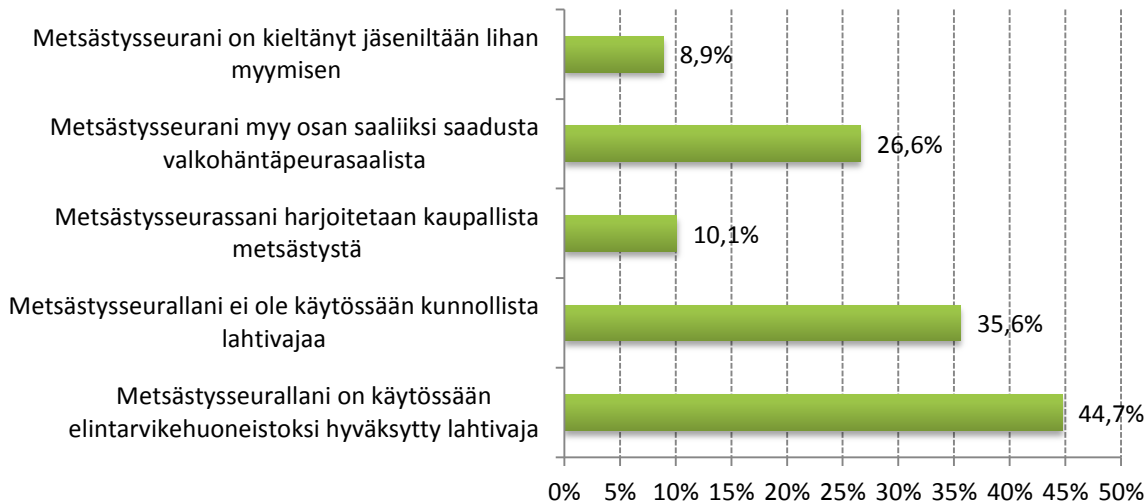
Kuva 20. Hyödynnän saaliiksi saamani valkohäntäpeuran (N=270).

Kuva 21. Myyn tai olisin valmis myymään saaliiksi saamani valkohäntäpeuran hintaan €/ruhokilo? (N=720)

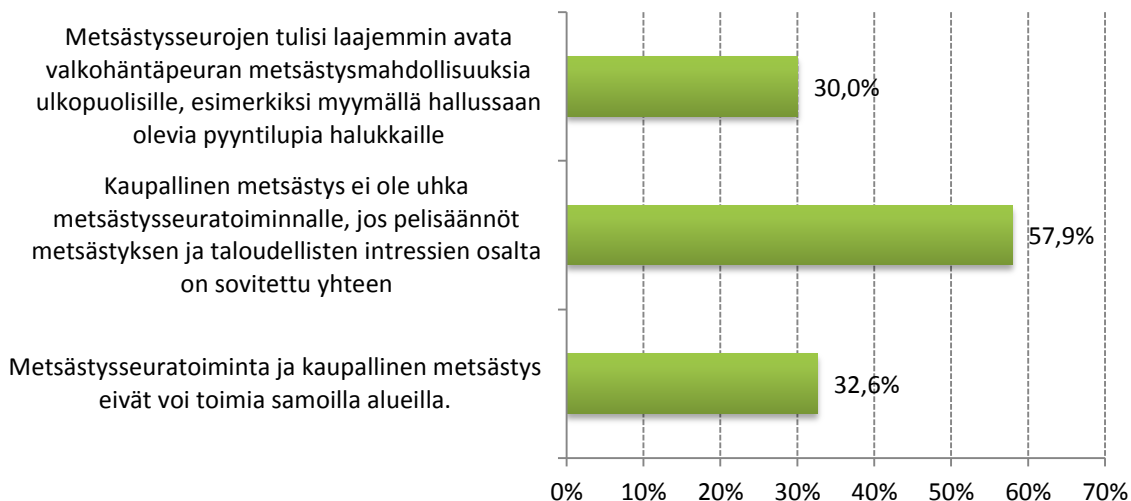
Kartoitettaessa metsästysseuroissa harjoitettuja käytäntöjä ja edellytyksiä saaliin myymiseen liittyen, kyseltiin seurojen lahtivajoista ja lihan myynnin käytännöistä. Suurimmalla osalla metsästysseuroista on käytössään elintarvikehuoneistoksi hyväksytty lahtivaja vastaajien mukaan. Eviran tietojen mukaan elintarvikehuoneistoksi hyväksytyjä lahtivajoja ei Varsinais-Suomessa ole. Sitä vastoin elintarvikehuoneistoksi ilmoitettuja lahtivajoja on useita. Näistä tiloista on mahdollista myydä suoraan kuluttajalle pieniä määriä (valkohäntäpeuran kohdalla 30 ruhoa) paloitetua valkohäntäpeuran lihaa. Sama määrä on mahdollista toimittaa myynti ns. alkutuotannon tuotteena, mikä tarkoittaa ruhon myymistä nahka päällä, suolistettuna. Hieman yli kolmasosalla seuroista ei tällaista tilaa ole, jossa saalis voitaisiin käsitellä. Yli viidesosa vastaajista kertoi, että heidän metsästysseuransa myyvät osan saaliiksi saadusta valkohäntäpeurasaaliista. Kaupallista metsästystä harjoittavat kuitenkin vain joka kymmenennen vastaajan

seurassa. Mielenkiintoinen huomio vastauksissa oli, että vastaajien metsästysseuroista noin 9 % kieltävät kokonaan jäseniltään peuranlihan myymisen edelleen.

Kuva 22. Valitse seuraavista vaihtoehdoista jotka ovat totta edustamasi metsästysseuran osalta (N=721).

Kyselyyn vastanneista kolmasosan mielestä metsästysseuratoiminta ja kaupallinen metsästys eivät voisi toimia samoilla alueilla. Lähes 60 % vastaajista sen sijaan kertoo, että kaupallinen metsästys ei ole uhka metsästysseuratoiminnalle, mikäli pelisäännöt metsästyksen ja taloudellisten intressien osalta saadaan sovitettua yhteen. Lisäksi tasan 30 % vastaajista on sitä mieltä, että metsästysseurojen tulisi laajemmin avata valkohäntäpeuran metsästysmahdollisuuksia ulkopuolisille. Metsästysmahdollisuuksia voitaisiin avata esimerkiksi myymällä osa seuran pyyntiluvista, jolloin seura saisi myös tuloja toimintansa kehittämiseen.

Kuva 23. Valitse valkohäntäpeuran kaupallista metsästystä koskevat väittämät joiden kanssa olet samaa mieltä (N=691).

Viimeisenä kysymyksenä kyselyssä oli vielä mahdollisuus omin sanoin kertoa, mitä itse tekisi valkohäntäpeuran kannanhoidon kehittämiseksi. Ehdotuksia tuli hyvin paljon laidasta laitaan. Vastausten käsittelemiseksi ehdotukset jaettiin kolmeen kategoriaan: 1. pyyntilupiin liittyviin, 2. seurojen ja riistanhoitoyhdistysten toimintaan liittyviin sekä 3. metsästyskäytäntöihin liittyviin kehittämissuhteisiin.

Pyyntilupakäytännöistä eniten ehdotettiin joko pyyntiluvista luopumista tai vanhaa käytäntöä, jossa yhdellä pyyntiluvalla sai kaataa yhden aikuisen tai kolme vasaa. Pyyntilupien vapauttamiseen liittyen seuroille toivottiin suurempaa vastuuta saaliin määrän ja rakenteen määrittelemiseksi. Paljon oli ehdotuksia myös Varsinais-Suomessa joillain alueilla lupaehtona olleeseen uros/naaras-suhteen käyttöön. Osa oli sitä mieltä että tämä tulisi poistaa, mutta selkeä enemmistö oli säätelyn säilyttämisen kannalla. Koska peurakanta ei ole määrältään tai rakenteeltaan tasainen koko maakunnan alueella, toivottiin joustoa saaliin rakenteen määrittelyyn. Osa kokee myös ongelmaksi sen, että ns. tappisarviset ylivuotiset urokset kuuluvat pukkeihin siinä missä suurisarviset valtapukitkin. Tämä aiheuttaa kyselyn vastausten perusteella joillain alueilla sen, että seurojen rajoitusten takia peuroja jää kaatamatta, kun pukkeja ei saa ampua, jos naaraita ei ammuta samaa määrää. Osa seuroista on asettanut sääntöjä, että ennen pukkien ja vasojen ampumista on ammuttava aikuinen naaras. Sääntö voi erityisesti alkukaudesta hidastaa pyyntilupien käyttöä, kun lähes kaikilla naarailla on vasat perässään. Kyselyssä ehdotettiin myös vasojen poistamista lupamaksujen piiristä, jolloin vasojen metsästys tehostuisi.

Metsästysseurojen tai –seurueiden toimintaan liittyen toivottiin muun muassa vieraslupakäytäntöjen kehittämistä myönteisempään suuntaan. Tämä auttaisi paikallisia metsästäjiä vähentämään heidän työtaakkaansa varsinkin sellaisilla alueilla, pyyntilupia on useita jokaista metsästäjää kohden. Seurojen ja riistanhoitoyhdistysten verotussuunnittelua toivotaan hyvin laajalti, jolloin mietittäisiin myös tarkemmin alueellisten erojen huomioon ottamista uros/naaras-suhteen ja vasojen verotuksen osalta. Verotussuunnittelun lisäksi tulisi panostaa myös jäävän kannan arvioon, jolloin kootusti päästäisiin kattavampaan käsitykseen peurojen määrästä alueella. Yleisesti pyyntilupien jouhevampaa käyttöä toivottiin, sillä nykyisin monissa seuroissa pantataan lupia yksittäisillä metsästäjillä tai lupapankeissa kauden loppuun saakka. Käyttämättömiä lupia loppukaudesta toivottiin helpommin saatavaksi aktiivisemmille metsästäjille, jotta kaikki luvat tulisi käytettyä ja peurakannan kasvu saataisiin pysäytettyä. Lupien käyttämistä seuran kiintiöstä alkukaudesta myös ehdotettiin, jolloin metsästäjille ei tulisi kiusausta lihottaa omia lupapeurojaan loppukauteen saakka. Osa seuroista myös hinnoittelee pyyntiluvat niin korkeiksi, ettei niitä tule käytettyä kaikkia. Koska seuroissa on paljon sääntöjä, saattaa myös niiden rikkomisia tapahtua silloin tällöin. Erityisesti vääränlaisen peuran ampumisesta toivotaan kovempia sanktioita, sillä osa tuntuu säännöistä ja rajoituksista huolimatta ampua mitä sattuu. Seuroille toivottaisiinkin ns. mallisääntöjä, jotta alueelliset erot peurakantojen hoidossa kaventuivat.

Metsästyskäytäntöihin selkeästi eniten toivottiin metsästyskauden jatkumista helmikuun puolelle, sekä keinovalon käytön sallimista valkohäntäpeuran kyttäsmetsästyksessä. Ehdotukset ovat ymmärrettäviä varsinkin Varsinais-Suomessa, sillä lounaisen sijaintinsa takia lunta on hyvin rajallisen aikaa joulutammikuussa. Sulan maan aikana on hyvin vaikeaa harrastaa kyttäsmetsästystä, sillä tehokain pyyntiaika kohdistuu erittäin lyhyeen hämärän aikaan. Helmikuussa lunta on todennäköisimmin, ja keinovalon käyttö toisi vaihtoehtoisesti enemmän mahdollisuuksia sulan maan aikaiseen kyttäsmetsästyksen. Lisäksi koirien käytöstä metsästyksessä tuli runsaasti ehdotuksia varsinkin koirien säkäkorkeuden noston osalta. Sallituiksi koiraroduiksi toivottiin erityisesti dreeveriä ja beaglea, jotka ajavat myös hitaasti, mutta pystyvät kulkemaan metsässä ja lumella hieman paremmin kuin mäyräkoirat. Ruokintapaikkojen määrästä ja sijoittelusta oli ehdotuksia sekä puolesta että vastaan. Osa oli sitä mieltä, että Varsinais-Suomen nykyisen heikon lumitilanteen takia ruokintapaikkoja on liikaa, ja ne vain vahvistavat peurakantaa. Mitään ehdotonta tarvetta valkohäntäpeurojen ja metsäkauriiden talviaikaiselle ruokinnalle ei eläinten elossa säilymisen kannalta ole, sillä ruokaa on melko hyvin tarjolla myös metsissä sulan maan takia talvellakin. Osa taas on sitä mieltä, että ruokintapaikkoja tulisi olla vielä enemmän, jotta metsästystä saataisiin kyttäsmetsästyksen kautta tehostettua.

Muita seikkoja, joihin toivottiin muutosta, olivat muun muassa kateuden kitkeminen metsästäjien välillä, lihan myynnin byrokratian purkaminen sekä tiedotus ja koulutus peurakannan hoidosta. Metsästäjien välisestä kateudesta kielivät metsästyseurojen ja –seurueiden metsästystä huomattavasti hankaloittavat säännöt, kuten esimerkiksi kieltä ampua peuraa toiselle peuraporukan jäsenelle. Konflikteja saattaa muodostua myös koiralla metsästävien ja käyttäymetsästäjien välillä. Näistä olisi keskusteltava entistä enemmän metsästyseurojen kokouksissa, joihin vaadittaisiin jäsenten kattavaa osallistumista. Jos kokouksissa käyvät vain muutamat aktiivisimmat metsästäjät, päätetään säännöt myös heidän mukaansa. Tällöin suurin osa jäsenistöstä jää päätöksenteon ulkopuolelle, mikä saattaa aiheuttaa kiistoja metsästyksen toteutuksessa. Lihan myynnistä toivottaisiin helpompaa, sillä varsinkin niillä alueilla, joilla henkilökohtaisia peuralupia on jokaisella jäsenellä useampia, lihaa haluttaisiin myydä huomattavasti nykyistä enemmän. Nykylainsäädännöllä lihan myyminen on hyvin hankalaa, jonka takia riistanlihan myynnin potentiaalista jää suurin osa käyttämättä. Valkohäntäpeuraan liittyen metsästäjille järjestettyä koulutusta on tähän mennessä ollut tarjolla melko rajoitetusti. Osa vastaajista haluaisikin saada lisää tietoa valkohäntäpeuran kannanhoidosta ja siihen liittyvistä asioista. Uudet tutkimukset ja ajankohtainen tieto riistakantojen kehittymisestä harvoin tavoittavat rivimetsästäjät, jotka eivät aktiivisesti etsi uutta tietoa eri kanavien kautta. Suomen riistakeskuksen, Luonnonvarakeskuksen, Suomen metsästäjäliiton tai muiden organisaatioiden järjestämien koulutustilaisuuksien kautta tietoa voidaan helposti jakaa kaikille halukkaille.

6. Erot maanomistajien ja ei-maanomistajien välillä

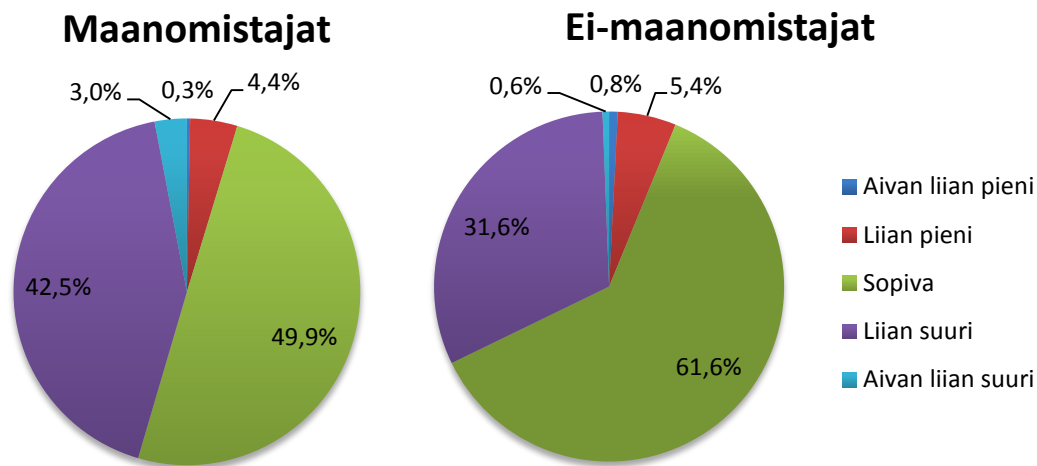
Maanomistajia kyselyssä vastaajina oli yhteensä 367 henkilöä ja maata omistamattomia 354 henkilöä. Maanomistajista maanviljelijöitä oli 42,5 %. Metsästyseurueet ovat usein alun perin lähteneet maanomistajien perustamista ryhmistä. Maanomistajat ovat edelleenkin usein luottamustehtävissä metsästyseuroissa, kuten tämän kyselynkin tuloksista ilmenee. Kyselyyn vastanneista metsästyseurojen puheenjohtajista yli 60 % oli maanomistajia, kun taas rivijäsenistä maanomistajia oli 45 %. Myös metsästyksen johtajista 60 % oli maanomistajia. Edelleen tarkasteltuna maanviljelijöitä erikseen, korostuu heidän osuus metsästyseurojen johtotehtävissä.

Taulukko 7. Kyselyyn vastanneiden maanomistajien osuus eri asemissa metsästyseurojen toiminnassa.

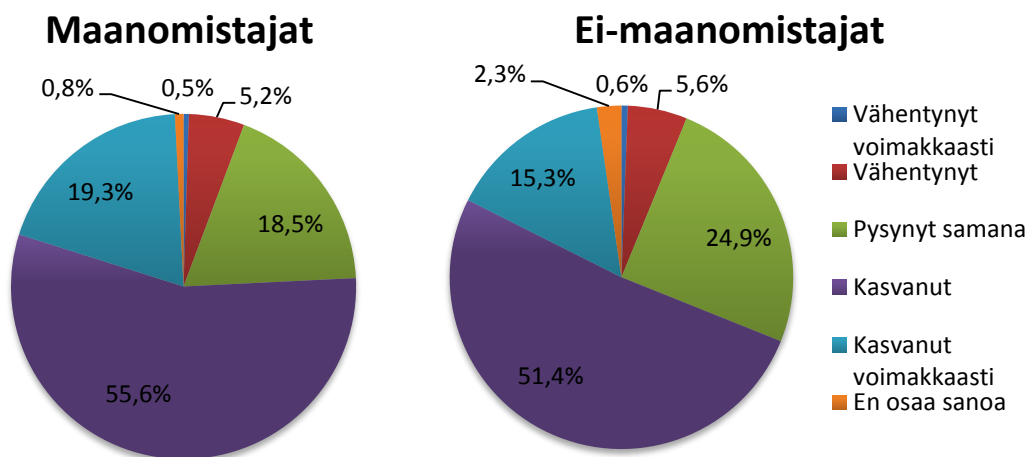
	Kaikki yhteensä		Joista maanomistajia	
Rivijäsen	47,2 %	340	45,0 %	153
Metsästyksen johtaja	22,9 %	165	60,0 %	99
Metsästyksen varajohtaja	29,4 %	212	52,8 %	112
Metsästyseuran tai seurueen puheenjohtaja	8,7 %	63	60,3 %	38

Maanomistajat ovat yleensä suurimpina kärsijöinä, kun hirvieläinkannat kasvavat. Valkohäntäpeurat aiheuttavat tuhoja erityisesti viljelyksillä joko syömällä satoa, ulostamalla viljelyksille tai rikkomalla viljelyksiä suojaavia harsokankaita. Toisaalta maanomistajat saattaisivat tulevaisuudessa kaupallisten jahtien yleistyessä hyötyä tiheimmistä peurakannoista, vaikkakin eniten tästä hyötyisivät vain suurimmat maanomistajat. Maanomistajista vain puolet pitää peurakantaa omilla metsästyalueillaan sopivana, ja noin 45 % liian suurena tai aivan liian suurena. Ei-maanomistajien keskuudessa noin kaksi kolmasosaa pitää

peurakantaa sopivana, ja vain alle kolmasosa liian suurena. Kyselyyn vastanneista maanviljelijöistä 49 % oli sitä mieltä, että peurakanta on liian suuri tai aivan liian suuri.

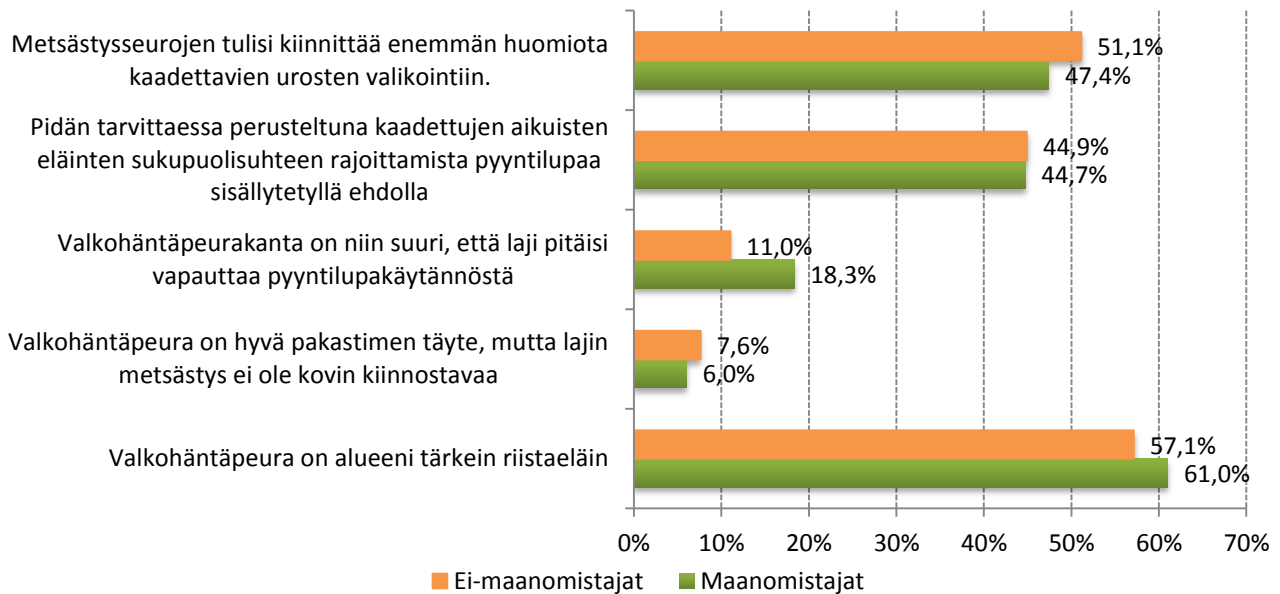

Maanomistajien ja maata omistamattomien välillä löytyi mielenkiintoisia eroja huomioista valkohäntäpeurakannan kehityksen suunnasta. Maanomistajista kolme neljästä oli sitä mieltä, että peurakanta on joko kasvanut tai kasvanut voimakkaasti viimeisen viiden vuoden aikana omilla metsästysalueillaan. Noin 18 % mielestä kanta on pysynyt samana. Ei-maanomistajien keskuudessa kahden kolmasosan mielestä kanta on kasvanut, ja 25 % on havainnut peurakannan pysyneen samana viiden vuoden ajan.

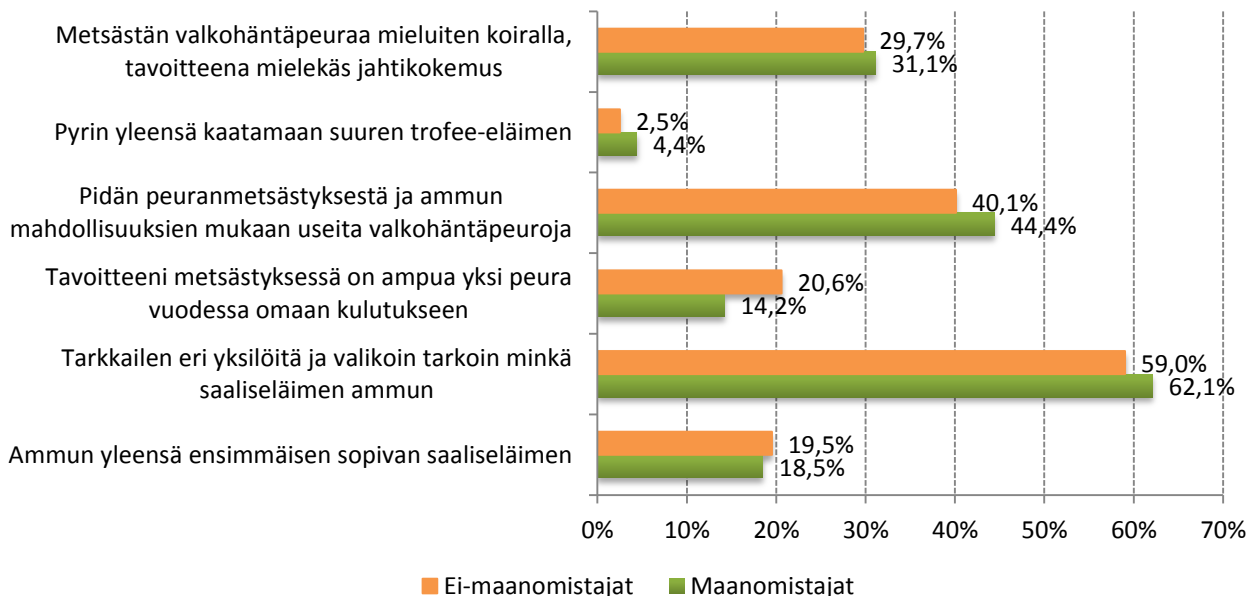
Kuva 25. Valkohäntäpeurakanta on omalla metsästysalueellani viimeisen viiden vuoden aikana (N maanomistajat= 367, ei-maanomistajat= 354).

Kuten aiempien kysymysten kohdalla on havaittu, maanomistajat suhtautuvat kriittisemmin peurakannan kasvuun kuin maata omistamattomat. Maanomistajista hieman alle viidesosa on sitä mieltä, että valkohäntäpeura pitäisi vapauttaa pyyntilupakäytännöstä. Maanviljelijöistä vielä hieman suurempi osa oli lupakäytännöstä luopumisen kannalla. Ei-maanomistajista tätä mieltä oli vain noin joka kymmenes. Kokonaisuudessaan pyyntilupakäytännöstä luopumista kannattaa kuitenkin vastaajista selvä vähemmistö.

Kuva 26. Valitse väittämät joita pidät oikeina valkohäntäpeuran kannanhoitoon liittyen (N maanomistajat= 367, ei-maanomistajat 354).

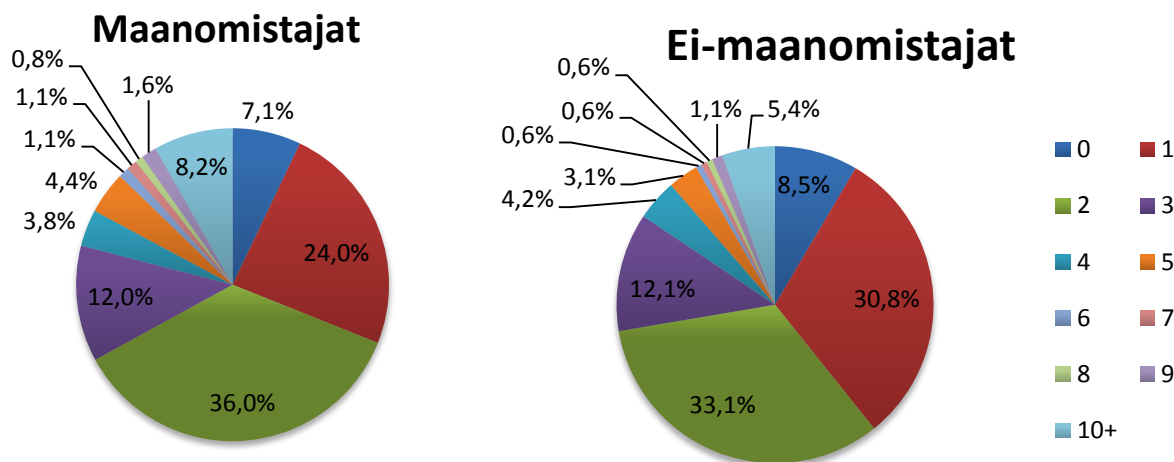
Peuranmetsästystavoissa suuria eroja ei maanomistukseen liittyen ilmennyt. Ei-maanomistajista jonkin verran suurempi osa pyrkii ampumaan yhden peuran vuodessa omaan kulutukseen, kun taas maanomistajista suurempi osa panostaa enemmän peurajhtiin vuoden aikana. Trofee-eläimiä tavoitellaan yleisesti vielä hyvin vähän, mutta maanomistajat panostavat tähänkin hieman enemmän kuin muut.

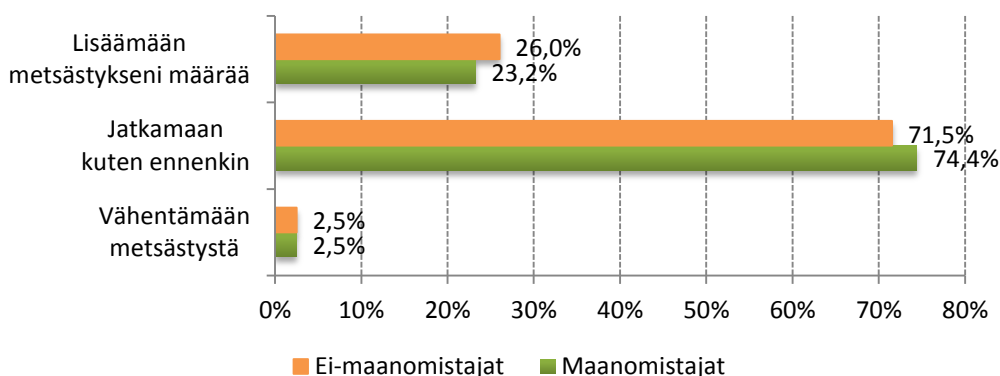
Kuva 27. Omaa valkohäntäpeuran metsästystäni kuvaa parhaiten (N maanomistajat= 367, ei-maanomistajat= 354).

Keskimäärin maanomistajilla on henkilökohtaisesti käytössään 2,94 pyyntilupaa metsästyskaudella 2017–2018, kun taas muilla lupia on käytössään keskimäärin 2,47 kpl. Vastaajilla, jotka olivat maanviljelijöitä, oli keskimäärin käytössään 3,15 lupaa vuodessa. Erot ovat suuria varsinkin yhden henkilökohtaisen pyyntiluvan ja yli kymmenen pyyntiluvan kohdalla.

Osin peilaten henkilökohtaisen pyyntilupien määrään, maata omistamattomat olisivat enemmän halukkaita lisäämään metsästyksensä määrää verrattuna maanomistajiin. Vain hyvin pieni osa haluaisi vähentää metsästystä, eikä tältä osin eroja muodostunut.

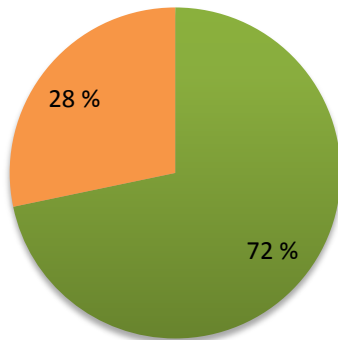
Kuva 28. Henkilökohtaisesti minulla on metsästyskaudella 2017-2018 käytössäni valkohäntäpeuran pyyntilupaa (kpl) (N maanomistajat= 367, ei-maanomistajat= 354).

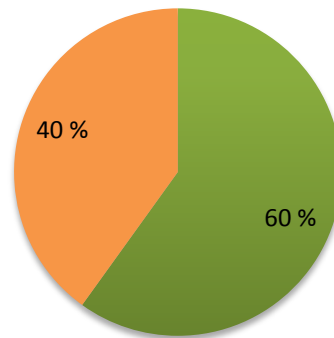
Kuva 29. Valkohäntäpeuran metsästyksen käyttämäni metsästyskertojen osalta olen halukas (N maanomistajat= 367, ei-maanomistajat= 354).

Valkohäntäpeuran pyyntilupien jakamisessa on selkeitä eroja riippuen siitä, minkälaisia seurueita on kyseessä. Kyselyn tulosten perusteella näyttää siltä, että mikäli kyseessä on maanomistajien seurue, pyyntiluvat jaetaan hyvin usein yksittäisille metsästäjille. Jos taas on kyseessä seurue, jossa on enemmän maata omistamattomia jäseniä, luvat jaetaan lähes tasan yksittäisille metsästäjille tai seuran sisäisille peuraporukoille yhteiseen käyttöön. Tähän viittaa myös henkilökohtaisen pyyntilupien määrä, joka oli selkeästi pienempi maata omistamattomilla.

Maanomistajat

Ei-maanomistajat

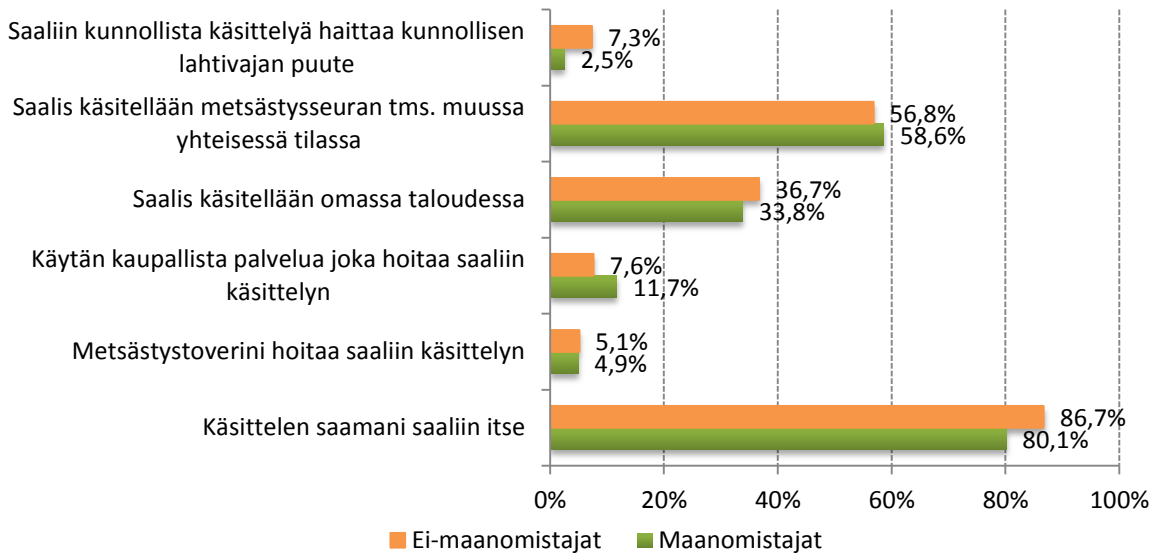

- Luvat tai osa niistä on jaettu yksittäisille metsästäjille
- Seuran sisällä on pienempiä "peuraporukoita" joille luvat tai osa niistä on jaettu

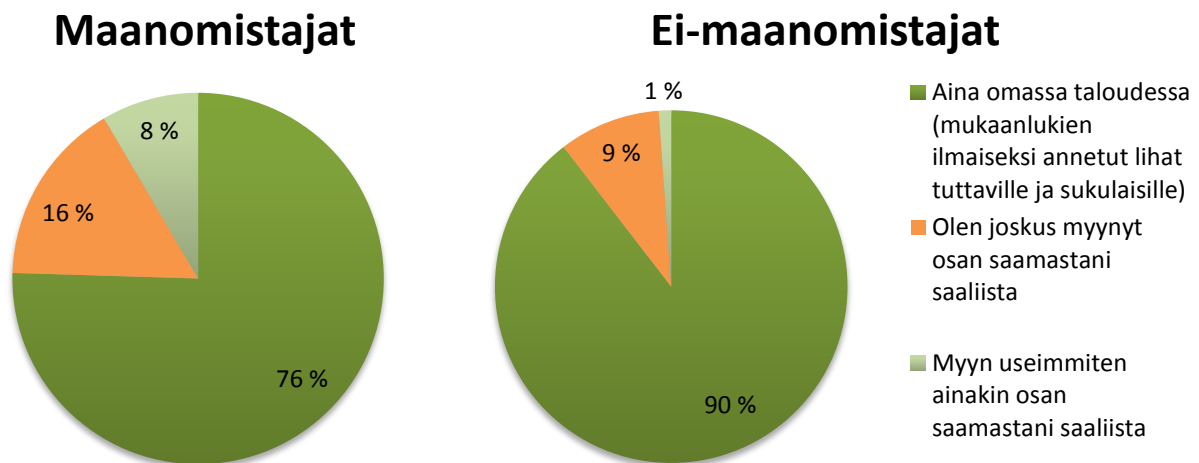
Kuva 30. Metsästysseurassani valkohäntäpeuran pyyntiluvat on jaettu seuraavasti (N=maanomistajat 282, ei-maanomistajat= 277).

Suurin ero peurasaaliin käsittelyssä maanomistukseen liittyen ilmenee saaliin käsittelyssä itse sekä kaupallisten palveluiden käyttämisessä. Selkeästi suurempi osa maanomistajista käyttää kaupallista palvelua saaliin käsittelyyn, vaikkakin palveluiden käyttäjiä on yleisesti ottaen vähän. Saaliin omatoimisessa käsittelyssä ei-maanomistajat taas ovat edellä, sillä lähes 87 % käsittelevät saaliinsa itse. Maanomistajista tasan 80 % tekee samoin.

Saaliin käytössä on myös merkittäviä eroja näiden ryhmien välillä. Maanomistajista jopa yksi neljäsosa on joskus myynyt tai myy useimmiten osan saaliistaan, kun vastaava osuus maata omistamattomista vastaajista on joka kymmenes. Maanviljelijöiden keskuudessa alle 70 % vastaajista käyttää saaliin aina omassa taloudessaan, ja yli 30 % on joskus myynyt tai myy useimmiten osan saaliistaan. Näiden välillä on myös eroa siinä, millä hinnalla olisi valmis myymään saaliiksi saamansa valkohäntäpeuran. Maanomistajat voisivat myydä saaliinsa keskimäärin 9,7 €/ ruhokilo, kun maata omistamattomat myisivät hieman kalliimpaan 11,2€/ ruhokilo hintaan. Suurin ero syntyi yli hyvin kalliilla myyvien osuudessa, sillä maata omistamattomista liki 23 % myisi saaliinsa yli 20€/ ruhokilo hintaan. Maanomistajista vastaava osuus on noin 13 %. Havaittuja eroja selittää todennäköisimmin se, että maata omistavilla on yleisesti enemmän ja varmemmin käytössään valkohäntäpeuran lihaa ja sitä voidaan näin ollen myydä halvempaan hintaan.

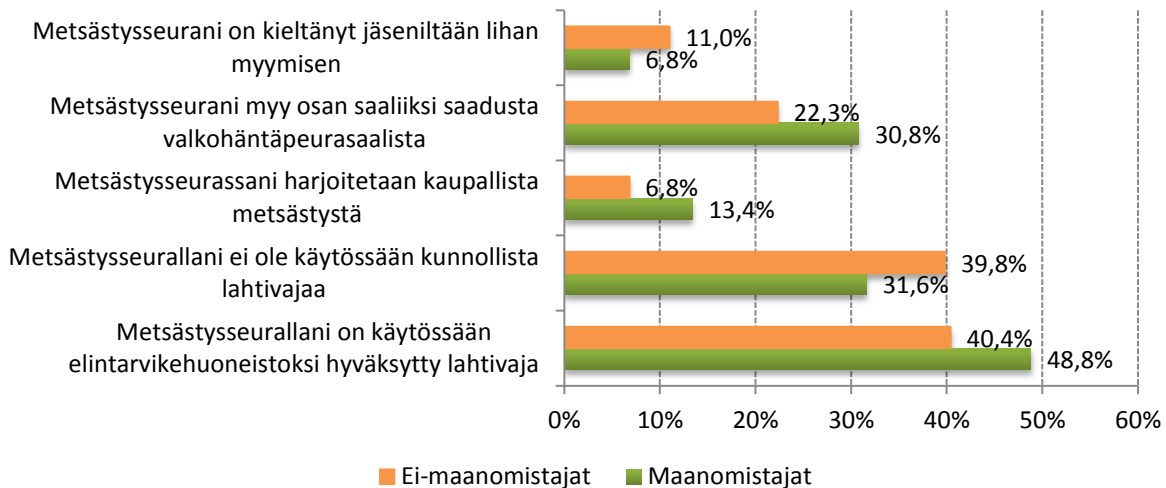

Kuva 31. Valitse seuraavista vaihtoehdoista jotka toteutuvat valkohäntäpeurasaaliisi käsittelyssä (N maanomistajat= 367, ei-maanomistajat= 354).

Kuva 32. Hyödynnän saaliiksi saamani valkohäntäpeuran (N maanomistajat= 367, ei-maanomistajat= 354).

Metsästysseurojen toiminnassa on suuria eroja kaupallisuuden suhteen. Maanomistajien metsästysseuroissa ollaan selkeästi pidemmällä kaupallisuuden hyväksymisessä ja toimimisessa. Jopa kolmasosassa vastaajien seuroista myydään osa saaliiksi saadusta peurasaaliista, ja yli 13 %:ssa seuroista harjoitetaan jo kaupallista metsästystä. Maanviljelijöiden vastausten perusteella heidän seuroissaan lähes 18 %:ssa harjoitetaan kaupallista jahtia, ja liki kolmasosassa seuroista myydään osa saaliista. Ei-maanomistajien vastausten perusteella kaupallista metsästystä ja saaliin myymistä harjoitetaan huomattavasti vähemmän, ja yli joka kymmenes vastaajista on kertonut, että seura on kokonaan kieltänyt jäseniltään lihan myymisen. Lahtivajat ovat myös maanomistajien seuroissa laadukkaampia, sillä noin puolet vastaajista kertoi heillä olevan käytössään elintarvikehuoneistoksi hyväksytty lahtivaja. Muilla vastaava osuus on 40 %.

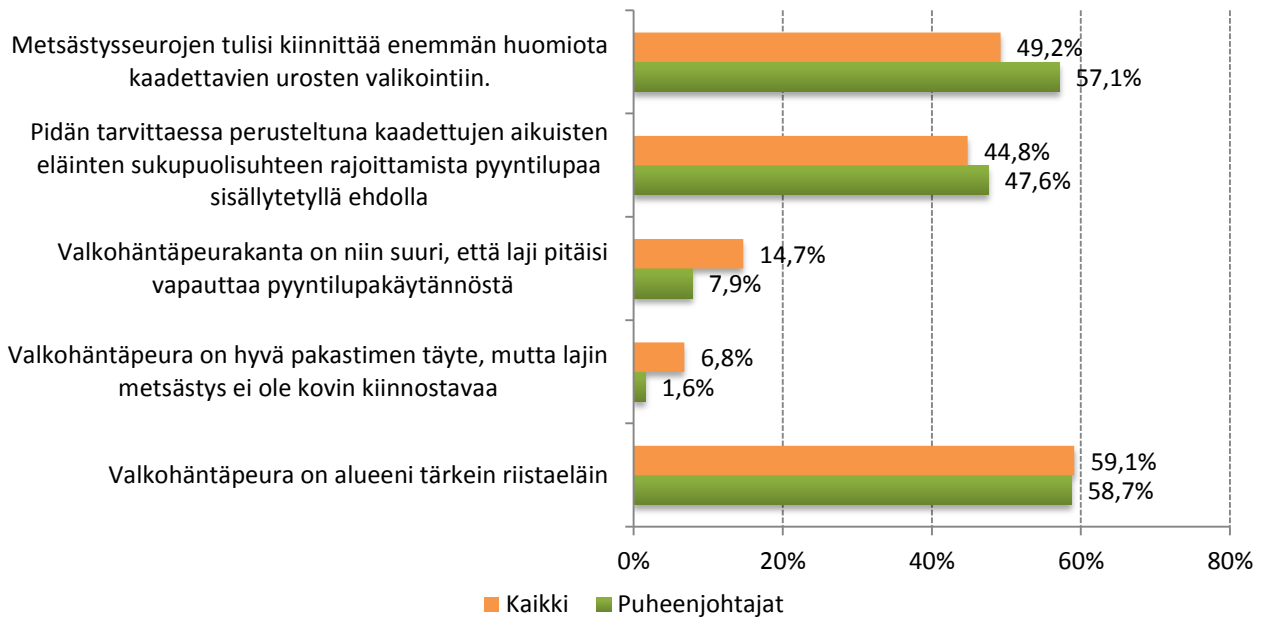

Kuva 33. Valitse seuraavista vaihtoehdoista jotka ovat totta edustamasi metsästysseuran osalta (N maanomistajat= 367, ei-maanomistajat= 354).

7. Erot puheenjohtajien ja kaikkien vastaajien välillä

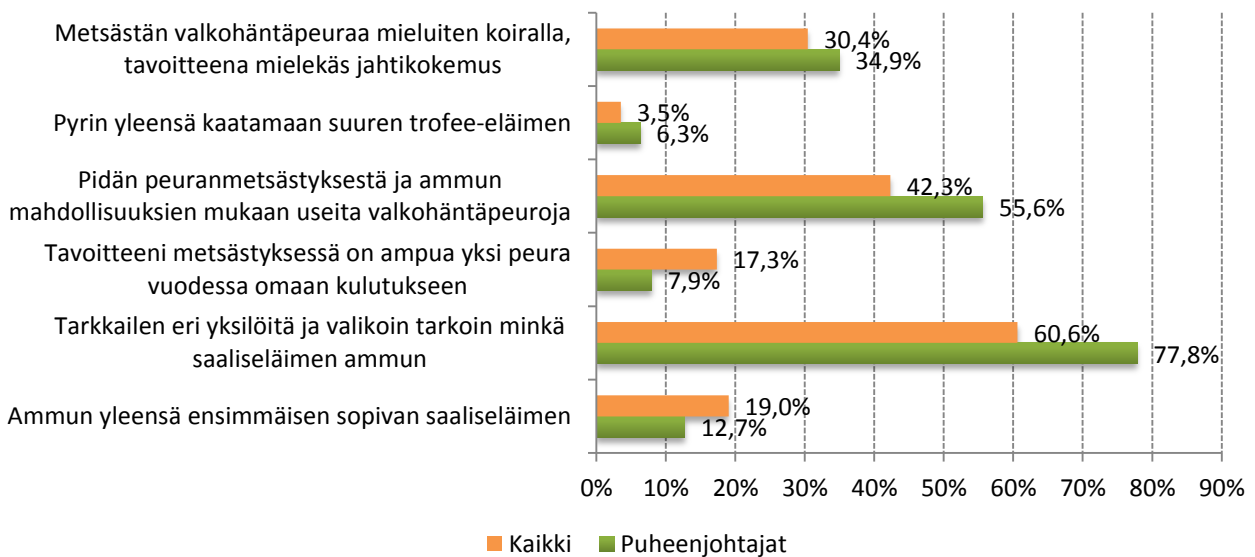
Metsästysseurojen tai –seurueiden puheenjohtajiksi valikoituvat yleensä sellaiset henkilöt, jotka ovat keskimääräistä perehtyneempiä riistanhoitoon ja metsästykseen. Puheenjohtajat ovat myös päättämässä seurojen sääntöjä ja ovat aktiivisia toimijoita. Tämän takia puheenjohtajien mielipiteitä haluttiin tarkastella muutaman kysymyksen kohdalla verrattuna kaikkien vastaajien mielipiteisiin. Puheenjohtajia vastasi kaikista muista riistanhoitoyhdistyksistä, paitsi Alastarolta, Laitilasta, Maskusta ja Paraisilta. Yhteensä puheenjohtajia kyselyyn vastasi 63 henkilöä.

Peurakannan hoitoon liittyvissä kysymyksissä puheenjohtajat tuntuvat ymmärtävän paremmin, että erilaiset rajoitukset ja säätelykeinot ovat tarpeellisia tavoitteellisen ja toimivan kannansäätelyn mahdollistamiseksi. Puheenjohtajista yli 57 % pitävät perusteltuna kiinnittää huomiota kaadettavien urosten valikoitiin, kun kaikkien vastaajien vastaava osuus oli noin 49 %. Myös sukupuolisuhdetta koskevia pyyntilupaehtoja kannatetaan hieman enemmän puheenjohtajien keskuudessa. Pyyntilupakäytännöstä luopumista kannattaa puheenjohtajista vain alle 8 %, kun muiden vastaajien joukosta noin 15 % kannattaisi luopumista.

Kuva 34. Valitse väittämät joita pidät oikeina valkohäntäpeuran kannanhoitoon liittyen (N kaikki= 721, puheenjohtajat= 63).

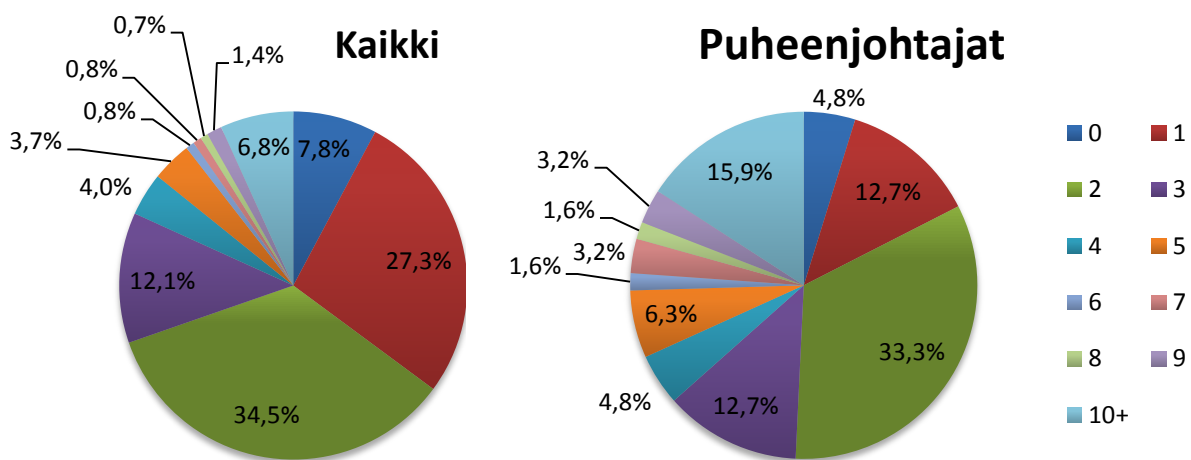
Henkilökohtaisten metsästyskäytäntöjen ja kiinnostusten mukaan puheenjohtajat ovat selkeästi aktiivisempia peuranmetsästäjiä kuin kaikki vastaajat keskimäärin. Liki 80 % puheenjohtajista valikoi tarkkaan saaliseläimensä, ja vain 13 % ampuu ensimmäisen sopivan saaliseläimen. Puheenjohtajat käyttävät myös enemmän aikaa koiralla metsästämiseen ja ampuvat mielellään useita peuroja kaudessa. Kaikki vastaajat keskimäärin valikoivat saaliitaan huomattavasti vähemmän ja käyttävät vähemmän aikaa peuran metsästyksen.

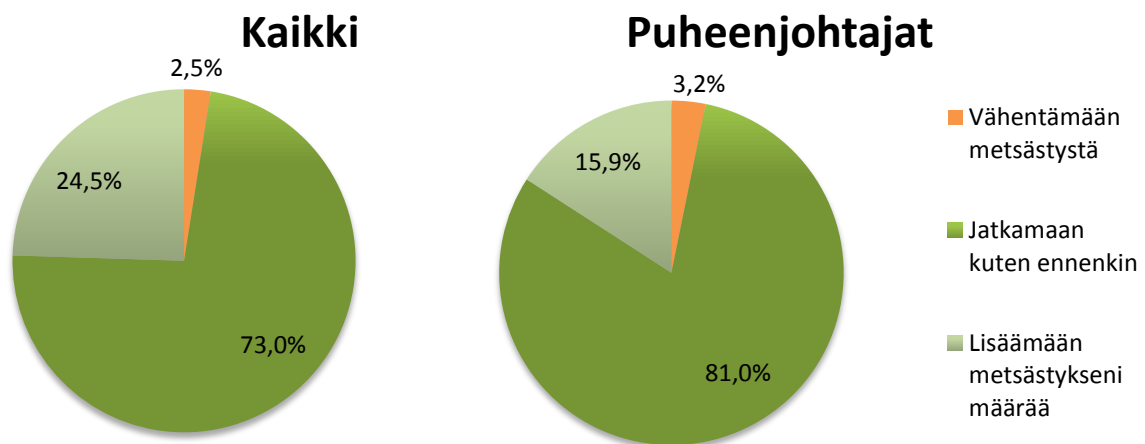
Kuva 35. Omaa valkohäntäpeuran metsästystäni kuvaa parhaiten (N kaikki= 721, puheenjohtajat= 63).

Ehkä mielenkiintoisin ja yllättävin ero puheenjohtajien ja kaikkien vastaajien välillä on henkilökohtaisten pyyntilupien määrä. Kaikkien vastaajien keskiarvo henkilökohtaisten pyyntilupien osalta oli 2,7, kun taas puheenjohtajilla oli käytössään jopa 4,2 lupaa. Yli kymmenen pyyntiluvan vastaajia oli puheenjohtajien keskuudessa 16 %, ja kaikkien vastaajien hieman alle 7 %. Syy tähän on epäselvä, mutta näin suureen eroon vaikuttaa todennäköisesti ainakin puheenjohtajien aktiivisuus. Puheenjohtajien roolissa kysymys on saattanut olla myös hieman epäselvä, ja henkilökohtaisiksi pyyntiluviksi on saatettu laskea myös mahdollisesti puheenjohtajan määräysvallan piirissä olevia pankkilupia ja vieraslupia.

Suureen henkilökohtaiseen pyyntilupamäärään peilaten metsästysseurojen puheenjohtajat olisivat keskimääräistä vähemmän valmiita lisäämään metsästyksensä määrää. Kaikista vastaajista jopa neljäsosa olisivat valmiita lisäämään metsästyksensä määrää, mutta puheenjohtajista vain noin 16 %. Usein halu lisätä metsästystä vähenee sitä mukaa, mitä enemmän käy jo valmiiksi metsällä. Samanlainen kaava on nähtävissä tässä kysymyksessä.

Kuva 36. Henkilökohtaisesti minulla on metsästyskaudella 2017-2018 käytössäni valkohäntäpeuran pyyntilupaa (kpl) (N kaikki= 721, puheenjohtajat= 63).

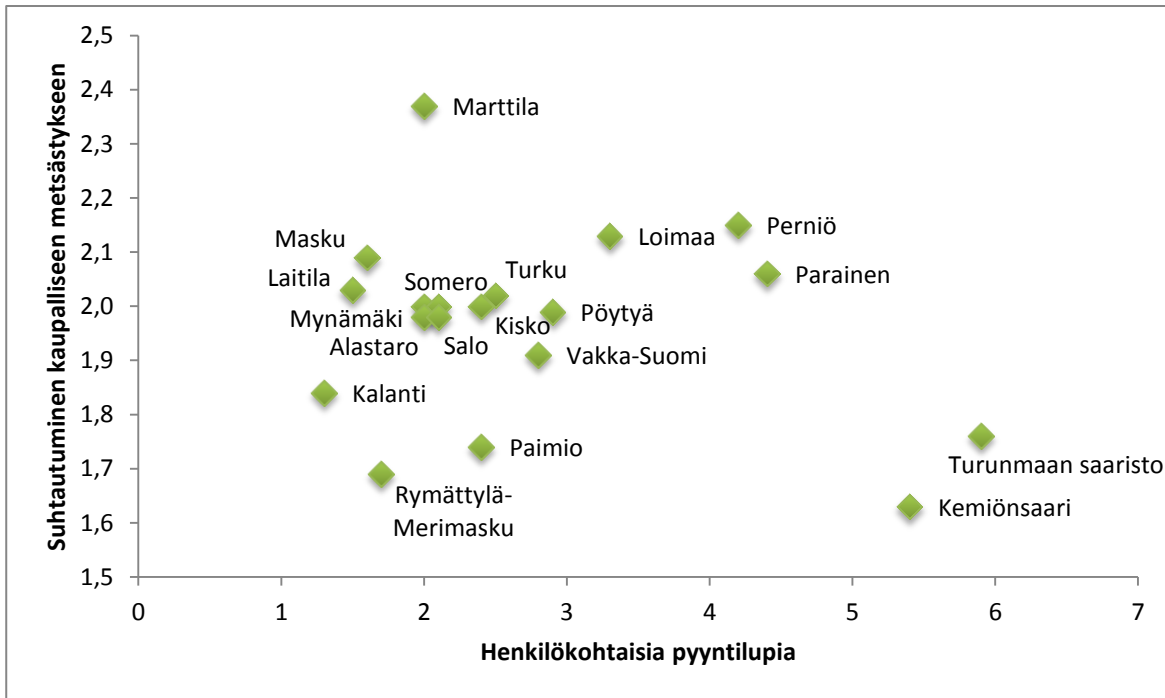
Kuva 37. Valkohäntäpeuran metsästykseen käyttämäni metsästyskertojen osalta olen halukas (N kaikki= 721, puheenjohtajat= 63).

8. Erot riistanhoitoyhdistysten välillä

Mielipiteet valkohäntäpeurakannan hoidon tai metsästyksen suhteen vaihtelivat suuresti riistanhoitoyhdistysten välillä, joten seuraavaksi tarkastellaan muutamia merkittävimpiä esiin nousseita eroavaisuuksia.

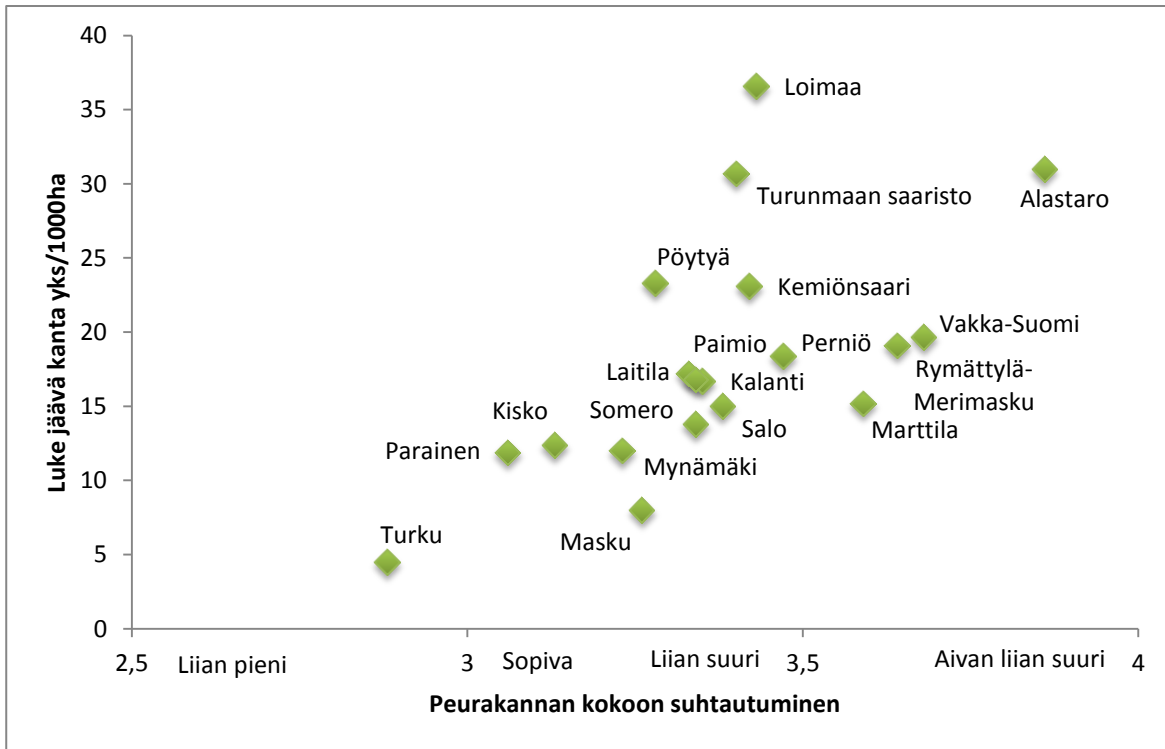
Varsinais-Suomen joissain osissa valkohäntäpeuroja on erittäin paljon, eivätkä metsästysresurssit enää välttämättä riitä kaikkien peuralupien käyttämiseen. Tällaisilla alueilla, joilla jokaiselle peuraporukan jäsenelle on jaettu jopa kuusi lupaa, kaivattaisiin lisää metsästäjiä peurojen kaatamiseksi. Kaupallinen metsästys on yksi vaihtoehto metsästysresurssien lisäämiseksi, mutta suhtautuminen siihen vaihtelee hyvin paljon. Lähtökohtaisesti voisi kuvitella, että mitä enemmän henkilökohtaisia peuralupia on kaadettavana, sitä enemmän työtaakkaa haluttaisiin vähentää muun muassa kaupallisen jahtin keinoin tai esim. päästämällä vieraita vapaammin metsästämään valkohäntäpeuraa. Suurilla lupamäärillä pienen lupamäärän varaamisella kaupalliseen metsästyksen ei luulisi olevan merkitystä. Tämän selvittämiseksi suhtautumista kaupallisiin jahteihin pitää pystyä mittaamaan jollain asteikolla. Tämän toteuttamiseksi laskettiin keskiarvo aihetta käsittelevästä kysymyksestä 31 (kuva 23). Kyseisen kysymyksen vastausvaihtoehdot on tämän laskemiseksi numeroitu ylhäältä alas lukien arvoilla 1-3. Kaupalliseen jahtiin suhtautumisessa kysymyksen vastausten keskiarvossa tasan kaksi tarkoittaa sitä, että jos pelisäännöt metsästyksen ja taloudellisten intressien osalta on sovitettu yhteen, ei kaupallinen metsästys muodosta uhkaa seuratoiminnalle. Jos arvo on yli 2, pitäisi vastaajien mielestä metsästysmahdollisuuksia avata ulkopuolisille enemmän eli suhtautuminen on keskimääräistä positiivisempaa. Arvon jäädessä alle kahden, ovat vastaajat enemmän sitä mieltä, etteivät seuratoiminta ja kaupallinen metsästys voi toimia samoilla alueilla eli kaupalliseen jahtiin suhtaudutaan varauksellisemmin.

Keskimäärin Varsinais-Suomessa henkilökohtaisia pyyntilupia on 2,7 kpl, ja kaupalliseen metsästyksen on suhtautumisen keskiarvo kaikkien vastaajien osalta 1,98. Suurimmassa osassa riistanhoitoyhdistyksiä suhtautuminen kaupalliseen jahtiin nousee positiivisemmaksi mitä enemmän henkilökohtaisia pyyntilupia on jaettu, mutta poikkeuksiakin löytyy. Toisesta ääripäästä löytyvät Turunmaan saariston (suhtautuminen 1,76) sekä Kemiönsaaren (suhtautuminen 1,63) riistanhoitoyhdistykset, joissa henkilökohtaisia pyyntilupia on 5-6 kpl, mutta kaupalliseen metsästyksen suhtaudutaan kielteisesti. Toisessa ääripäässä taas on Marttilan riistanhoitoyhdistys (suhtautuminen 2,37), jossa peuralupia on jokaisella noin kaksi, mutta kyselyyn vastanneista vain hieman yli 10 %:n mielestä kaupallinen metsästys ei olisi seuratoiminnan kanssa mahdollista samoilla alueilla. Kemiönsaarella vastaava osuus on n. 62 % ja Turunmaan saaristossa n. 46 %. Pienimmät lupaosuudet ovat Kalannissa, jossa loogisesti kaupalliseen metsästyksen suhtaudutaan melko varovaisesti. Perniössä taas henkilökohtaisia lupia on noin 4,5 ja suhtautuminen kaupalliseen metsästyksen on melko positiivista (2,15).

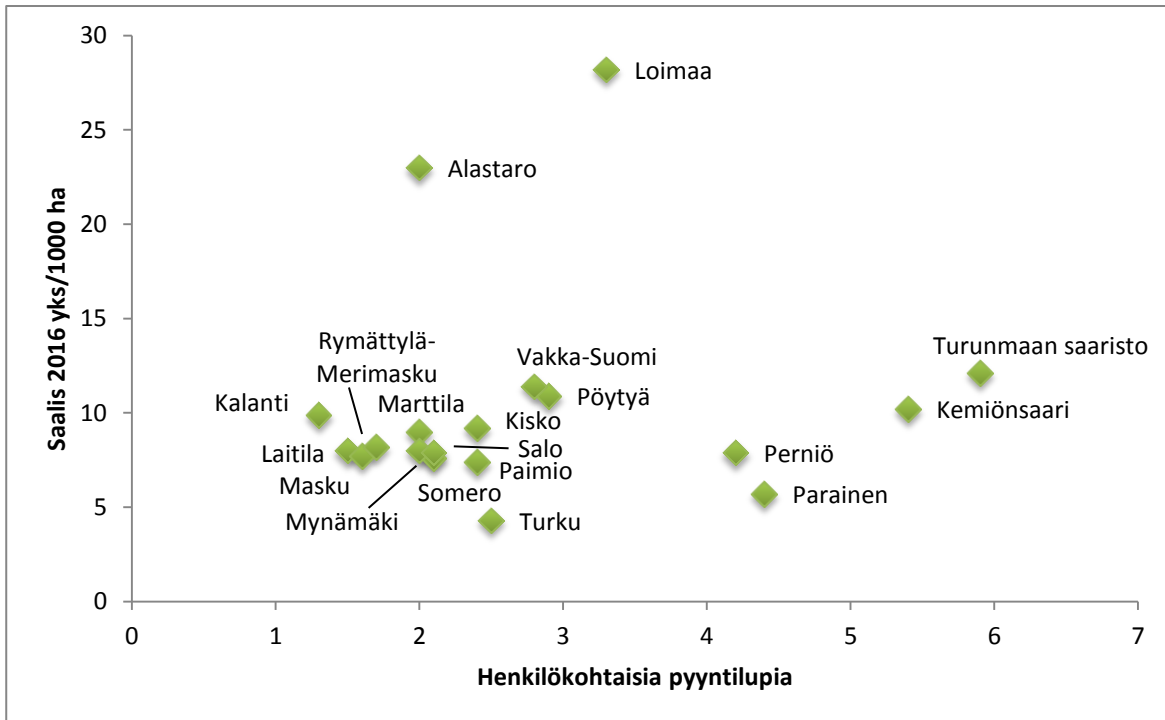
Kuva 38. Erot riistanhoitoyhdistysten välillä henkilökohtaisten valkohäntäpeuran pyyntilupien ja kaupalliseen metsästykseseen suhtautumisen suhteen. Mitä suurempi arvo suhtautumisessa kaupalliseen metsästykseseen, sitä positiivisempi suhtautuminen.

Riistanhoitoyhdistysten välillä oli myös suuria eroja suhtautumisessa peurakannan kokoon. Kannan koko vaihtelee Varsinais-Suomen alueella merkittävästi: Turun alueella Luonnonvarakeskuksen arvio metsästyksen jälkeisestä jäävästä kannasta vuoden 2017 keväällä oli 4,5 yksilöä tuhannella hehtaarilla, kun Loimaalla se oli 36,6 yksilöä tuhannella hehtaarilla. Keskimäärin Varsinais-Suomessa peurakanta oli 18 yksilöä tuhannella hehtaarilla. Peurakannan kokoon suhtautumista mittaamaan otettiin kyselyn kysymyksestä kahdeksan (kuva 1) vastastausten keskiarvot (keskiarvon laskemisen periaate on sama kuin kymyksen 31 luokittelussa on käytetty). Peurakannan kokoon suhtautumisessa arvo kolme tarkoittaa vastaajien mielestä sopivaa peurakantaa, alle kolmen liian pieneen kallistuvaa ja yli kolmen liian suureen kallistuvaa mielipidettä. Kaikkien vastaajien keskiarvo oli 3,35, eli vastaajien mielestä peurakanta on keskimäärin jonkin verran liian suuri. Voimakkaimmin peurakantaa pidetään liian suurena Alastarolla, jossa vain alle 15 % vastaajista pitävää peurakantaa sopivana ja muut liian suurena. Alastarolla peurakannan koko onkin 31 yksilöä tuhannella hehtaarilla, joten suhtautumisen peurakantaan ymmärtää hyvin. Pienimmän peurakannan alueella Turun seudun riistanhoitoyhdistyksen vastaajista yli 80 % olivat sitä mieltä, että peurakanta on sopiva. 15 % haluaisi kasvattaa kantaa ja vain 2,5 % oli liian suuren peurakannan koon puolella. Varsinais-Suomen sisällä eroja löytyy kuitenkin hyvin paljon. Esimerkiksi Pöytyän ja Maskun seudun riistanhoitoyhdistysten vastaajat olivat hieman liian suuren peurakannan kannalla, vaikka jäävä kanta on Pöytyällä kolminkertainen Maskuun verrattuna. Paraisten ja Marttilan riistanhoitoyhdistysten jäävän kannan arviot ovat hyvin samalla tasolla, mutta Paraisten riistanhoitoyhdistyksen vastaajien mielestä peurakanta on sopiva, kun taas Marttilan vastaajien mielestä peurakanta on reilusti liian suuri.

Kuva 39. Erot riistanhoitoyhdistysten välillä Luonnonvarakeskuksen jäävän kannan arvion ja peurakannan kokoon suhtautumisen suhteen.

Metsästyseurat jakavat valkohäntäpeurojen pyyntiluvat hyvin eri tavalla jäsenilleen, mikä vaikuttaa luonnollisesti metsästyksen tehokkuuteen eri tavoin. Alla olevassa kuvassa tarkastellaan metsästysvuoden 2016–2017 peurasaaliin ja seurojen jäsenilleen jakamien henkilökohtaisten pyyntilupien suhdetta. Tulokset kertovat pyyntilupien jakotavasta, ja antavat suuntaa myös riistanhoitoyhdistyksen peuranmetsästäjien määrästä. Suurin henkilökohtaisten pyyntilupien määrä suhteessa saaliiseen löytyy Turunmaan saaristosta sekä Kemiönsaarelta, ja pienin Kalannista. Henkilökohtaisen pyyntilupien määrä ei näytä seuraavan peurakannan kokoa, vaan käytännössä on suuria vaihteluita riistanhoitoyhdistyksien välillä. Esimerkiksi Loimaalla saatiin saaliiksi vuonna 2016 hieman alle 30 peuraa 1000 hehtaaria kohti, ja pyyntilupia jaettiin 3,3 metsästäjää kohti. Turunmaan saaristossa saalis oli vain noin kolmasosa Loimaan saaliista, mutta lupia jaettiin silti noin 6 kpl metsästäjää kohti. Kalannin ja Kemiönsaaren peurasaalis 1000 hehtaaria kohti oli suunnilleen samat, mutta Kemiönsaarella lupia jaettiin yli nelinkertainen määrä.

Kuva 40. Erot riistanhoitoyhdistysten välillä metsästyskauden 2016-2017 valkohäntäpeurasaaliin ja jäsenille jaettujen henkilökohtaisten pyyntilupien suhteen.

9. Johtopäätökset

Siitä huolimatta, että kyselyssä käsiteltiin vain Varsinais-Suomea, ilmeni metsästäjien, metsästysseurojen ja riistanhoitoyhdistysten välillä suuria eroja mielipiteissä ja käytännöissä valkohäntäpeuran metsästyksen liittyen. Valkohäntäpeura on selkeästi alueen tärkein riistaeläin, ja se näkyy myös metsästyksen ulkopuolella muun muassa liikennekolareina ja tavallisina havaintoina luonnossa. Yleisesti voidaan todeta, että valkohäntäpeurakantaa pidetään hieman liian suurena ja kannan jatkuvaan kasvuun on herätty kaikkialla Varsinais-Suomessa. Metsästysseuroista ja metsästäjien keskuudesta löytyy halua kehittää peuran metsästystä tehokkaammaksi, jotta kannan kasvu saataisiin pysäytettyä.

Peuroja on runsaasti joka puolella Varsinais-Suomea ja saaliista on ennemminkin runsauden pulaa kuin niukkuutta. Kyselyn tulokset paljastavat kuitenkin, etteivät metsästäjät välttämättä ole halukkaita jakamaan metsästyksmahdollisuuksiaan tai saalista uudella tavalla. Metsästyksen lisäämisen tarpeen ollessa selkeästi tunnistettu, olisi tärkeää, että metsästysseurat kävisivät keskustelua alueensa metsästäyskäytäntöjen toimivuudesta. Sisäisten käytäntöjen muuttamisella voidaan usein saavuttaa ainakin osa tarvittavan tehokkuuden lisäyksestä. Mikäli näin ei ole, tulee pohtia miten valkohäntäpeuran metsästyksen pariin voidaan ottaa uusia toimijoita, joiden kautta haetut pyyntiluvat saadaan hyödynnettyä.

Alueelta löytyy jo runsaasti hyviä esimerkkejä metsästysseuroista ja -seurueista, joissa valkohäntäpeuran metsästyksen selkeästi panostetaan ja siitä halutaan tehdä mielekästä ja tehokasta. Näitä käytäntöjä olisi saatava jaettua kaikkialle tiheän peurakannan alueella. Hyviksi koettuja käytäntöjä ovat esimerkiksi henkilökohtaiset lisäluvat ahkerimmille metsästäjille, käyttämättömien pyyntilupien uudelleen jakaminen

kauden loppupuolella, yhteisiin lahtivajoihin ja käyttäyspaikkoihin panostaminen sekä uusien jäsenten ja vieraiden mukaan ottamisen helpottaminen. Vanhoista pienemmän peurakannan aikana tehdyistä säännöistä, jotka rajoittavat metsästyksen määrää tulisi luopua, jollei niille löydy selkeää perustetta. Vaikkei trofee metsästyksessä ole suuren metsästäjäjoukon suosiossa on huomattavissa, että urosten laatu on tärkeä tekijä yhä useammalle metsästäjälle.

Sekä valkohäntäpeuran metsästykselle, että lihalle on enemmän kysyntää kuin tarjontaa. Riistan lihalle olisi kysyntää hyvinkin paljon, mutta lihaa on yleisillä markkinoilla hyvin niukasti tarjolla. Metsästäjien ja kuluttajien välillä on tällä hetkellä eriasteisia esteitä lihan myyntiin saattamiseksi. On vaikea määrittää, mitkä ovat keskeisimmät lihan myynnin tiellä olevat esteet sillä esim. ilmoitetusta elintarvikehuoneistosta olisi mahdollista myydä 30 ruhoa lopputuotteeksi käsiteltynä suoraan kuluttajille. Tarvitaan oikeaa tietoa voimassa olevasta lainsäädännöstä erityisesti alueille, joilta saalista saadaan runsaimmin.

Varsinais-Suomessa eletään valkohäntäpeuran metsästyskulttuurin murrosvaihetta. Kannanhoidon kannalta nopeasti kasvava populaatio on haaste, mutta lajin luomat metsästysmahdollisuudet muodostavat potentiaalia, jonka turvin metsästysseuroille avautuu aivan uusia mahdollisuuksia toimintansa organisoimiseksi ja kehittämiseksi. Tämän raportin viimeisiä rivejä kirjoitettaessa on Varsinais-Suomessa kaadettu kauden 2017-2018 aikana ennätysaalis (yli 13000 valkohäntäpeuraa). Selkeä asennemuutos valkohäntäpeurakannan rakenteellisen verotuksen suhteen on jo toteutunut. Ennätyskaadon aikuisten naaraiden verotusaste on selvästi yli 50 %. Suuri kiitos tästä kuuluu niille metsästäjille, jotka ovat ottaneet asiat tosissaan ja toimivat aktiivisesti niiden edistämiseksi.

10. Lähteet

Wikström, Mikael. (2017). Metsästyksenjohtajan perustaidot: Valkohäntäpeuran biologia. Suomen riistakeskus. <<https://koulutus.riista.fi/wp-content/uploads/2017/11/valkohantapeuran-biologia-2017.11.05.pdf>>

Suomen riistakeskus. (2015). Uudenmaan valkohäntäpeurasuunnitelma. <<https://kyrkslatti.fi/doc/valkohantapeurahoitosuunnitelma.pdf>>

Evira. (2018). Elintarvikehuoneistot. Luettu 25.1.2018. <<https://www.evira.fi/elintarvikkeet/valmistus-ja-myynti/elintarvikehuoneistot/>>

Evira. (2016). Luonnonvaraisen riistan lihan käsittely ja lihan toimittaminen myyntiin. Eviran ohje 16027/3. <https://www.evira.fi/globalassets/tietoa-evirasta/lomakkeet-ja-ohjeet/elintarvikkeet/laitokset/liha/eviran_ohje_16027_3_fi.pdf>